

KOPSO LĪ

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2013. gada septembris nr. 9 (1036)

www.lns.lv

Iznāk no 1954. gada

Ieguldījums tavā nākotnē

Līdzdalību veicinoša
akcija

**„KLUSUMA
PASAULES KLUSUMA
DIENA” –
„VISS IR LABS, KAS LABI
BEIDZAS”**

Kandavas ielā 27, Rīgā

**28. septembrī
pl. 11**

Programmu skat. 16. lpp

LNS 18. KONGRESS BEIDZIES: JAUNS PREZIDENTS, SVARĪGI LĒMUMI!

ILZE KOPMANE, ZIGMĀRS UNGURS VALDIS KRAUKLIS, JURIS GRUNDULIS

17. un 18. augustā svinīgi sapostajā KC „Rītausma” notika LNS kārtējais kongress. Tajā piedalījās 80 delegāti.

Domnieki uzklau-
sāja, izdebatēja un
apstiprināja Domes
pārskatu un Revīzijas
komisijas ziņojumu
par LNS darbību ie-
priekšējos 4 gados,
LNS turpmāko četru
gadu darbības pro-
grammas izklāstu un
Statūtu grozījumus,
piešķīra LNS Goda
biedra nosaukumu
vairākiem biedriem
un ievēlēja LNS jau-
no vadību. Debatēs
uzstājās ļoti daudz de-
legātu. Plašāk par to
visu lasiet un skatiet
turpmākajās lappusēs.

PASAULĒ NĀCIS PIRMAIS „LNS MAZULIS”

ILZE KOPMANE NO ĢIMENES PERSONISKĀ ARHĪVA

Eiropas Sociālā fonda finansētā LNS projekta „Nepaliklīti vieniem klusumā” ietvaros grūtniecēm un jaunajām māmiņām ir iespēja izmantot dzemdību un pēcdzemdību atbalsta personas palīdzību. Ar nepacietību gaidījām, kad dzimis pirmais „projekta mazulis”, un tas notika 30. augustā pl. 21. 27, kad ar dzemdību atbalsta personas Guntas Birnītes (*attēlā no pirmā labās*) palīdzību nāca pasaulē Lienes Bērziņas un Raivja Virtīga dēliņš Kārlītis.

„KS” jautā Lienei un Raivim, vai tas palīdzēja, ka līdzās bija Gunta.

Liene: Esmu ļoti pateicīga Latvijas Nedzirdīgo savienībai par tik noderīgu pakalpojumu. Ar savu atbalsta personu tikāmies jau dažus mēnešus pirms dzemdībām, lai ie-

pazītos tuvāk un saņemtu atbildes uz visiem man neskaidriem un nezināmiem jautājumiem

Pēdējā grūtnieču vizītē Gunta pat atnāca man līdz pie ārsta, ik palaikam sazinājāmies pa Skype un sms. Kad iestājos slimnīcā, Gunta man visur pilnībā bija līdzās, tāpēc man bija ļoti viegli sazināties ar ārstiem, visu laiku jutos drošībā, jo nebija jādomā par to, vai nepārprātīšu ārsta teikto, varēju koncentrēties tikai uz savu dzemdību procesu. Tas bija ļoti ilgs un grūts, centos sekot gan ārstu, gan Guntas ieteikumiem, kā labāk palīdzēt bērniņam nākt pasaulē.

Visām topošajām māmiņām iesaku no teikti izmantot šo pakalpojumu. Tas ir to vērts!

Raivis: Liels, liels paldies, Guntai, ka viņa bija kopā ar mums, tas ir neaizmirstams

piedzīvojums visiem. Esam ļoti laimīgi par galarezultātu!

Atbalsta personas Guntas komentārs!

Šīs bija pirmās dzemdības, kurās piedalījās, man tās bija īstas ugunsgrūstības. Sākumā nedomāju, ka būs tik garas stundas jāpavada Dzemdību namā – brīžiem nācās būt ne tikai Lienes, bet arī vecmātes atbalsta personai. Bija brīži, kad vajadzēja uzmuntrināt Lieni, lai saņemtas. Viņa ir īsts malacis – visu izdarīja, kā vajadzēja. Paslavēšu arī Raivi, jo viņa atbalsts bija ļoti noderīgs.

Liels prieks arī pašai par sevi, ka izdevās palīdzēt izturēt līdz laimīgam iznākumam. Tāpēc liels paldies projekta koordinatorei Diānai Zālamanei – Leitei, lektoriem, kuri sniedza visas nepieciešamās zināšanas, lai es būtu gatava šim darbam.

Tagad Lienei ir jāpārgriež „nabas saite”, kas mūs vienoja (Liene ļoti man pieķērās), jo turpmāk talkā viņai dosies pēcdzemdību atbalsta persona. Vecākiem vēlu izturību, auklējot savu dēliņu! ▲

Ieguldījums tavā nākotnē

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

LNS DARBĪBAS PROGRAMMAS IZPILDE

Kongresu atklāja LNS prezidents Arnolds Pavlins. Tika apstiprināta darba kārtība divām dienām, balsu skaitīšanas komisija un protokolisti.

LNS prezidenta sniegtā Domes pārskata ziņojuma prezentācija gan saturā, gan vizuālajā veidolā bija pārlicinoša un spilgti apliecināja LNS lielos sasniegumus visās LNS darbības jomās 2009.–2013. gadā. Par to liecina arī LNS budžets ienākumos un izdevumos, kas kopā ir vairāk nekā 5,4 milj. Ls, tātad katru gadu vairāk nekā 1 milj. Ls.

LNS ar savu darbu ieguvusi labu reputāciju, un tai uzticēts pildīt apjomīgus valsts pasūtījumus sociālās rehabilitācijas un surdotehniskās palīdzības jomā, izcīnītas uzvaras 15 dažādos projektu konkursos, kas ļāvis izvērst organizatorisko un kultūras darbu, organizēt plašus publiskos pasākumus, veicināt mūsu ļaužu talantu atrašanās dažādās jomās

SEKOJA DEBATES

Ļoti daudzi delegāti vēlējas izteikties, vairāki pat divreiz. Tās atklāja un toni „uzdeva” **Zigmārs Ungurs**: „Tāds uzplaukums visās jomās nekad vēl nav bijis, pie tam krīzes periodā. Darbi runā paši par sevi – ir tikai viens novērtējums: izcili.”

Aldis Ādamsons atzīmēja ievērojamo kultūras uzplaukumu un pateicās par jauno centru Liepājā – „mēs tur dzīvojam un augam”. Vēl viens izcili!

Tādu pašu vērtējumu deva arī nākamā runātāja **Elfa Zariņa**, bet viņa dalījās arī pārdomās par to, ka izglītības iestādēs, kurās mācās nedzirdīgie bērni, jāstrādā augsti kvalificētiem tulkjiem, jo „tur veidojas mūsu nākotne”.

Jadviga Bočkāne bija norūpējusies par to, ka pazeminās nedzirdīgo izglītības līmeni. Viņa brīdināja: „Runājot tikai ar rokām, mums pazūd vārdi, mēs tos aizmirstam, samazinās vārdu krājums.” To veicina arī strauji ienākošās tehnoloģijas, piemēram, plānotie planšetdatori utt. Tāpēc viņa iebilda arī pret ideju, ka TV ziņas gatavo atsevišķi un zīmju valodā sniedz paši nedzirdīgie. Viņa aicināja padomāt par vecajiem ļaudīm, organizēt nedzirdīgo grupu kādā pansionātā.

un jaunu radošo un praktisko iemaņu apguvi, sniegt arvien vairāk nedzirdīgo cilvēku pieprasīto pakalpojumu.

Tikai daži piemēri! Gadu desmitiem jaunieši mācījās skolās un studēja augstskolās bez tulka, un tagad šī problēma atrisināta: četros gados surdotulkojuma pakalpojumu apjoms palielinājies trīskārt, turklāt skolās – no nulles līdz 7000 stundām gadā!

Organizēti un izbaudīti tādi krāšņi un notikumi kā LNS 90 gadu jubilejas saiets Brīvības muzejā, piedzīvots lielās uzdrīkstēšanās pasākums – Nedzirdīgo diena Dzintaru koncertzālē, un citugad tā siltā un sirsnīgā noskaņā nosvinēta Elvīras ielas pašmāju pagalmā. Neaizmirstami, jau tradicionāli, katrs ar savu iezīmi kļuvuši LNS gada noslēgumi „Rītausmā” – ar Gada cilvēku un notikumu sumiņāšanu, kultūras dzīves novitātes, šovi „Krāsainie sapņi”, melodeklamācijas 40 gadu svinības, pašdarbnieku festivāli reģionos un vēl, un vēl... Liela daļa no tiem prezentācijā atzīmēti ar krāšņu simbolu TEICAMI.

Arī surdotehnikas nodrošināšanā notikušas pozitīvas izmaiņas – šajos gados likvidētas lielās rindas uz dzirdes aparātiem, nākamgad esošo surdoierīču kļāstu papildinās jaunās tehnoloģijas – planšetdatori, komunikatori, modernās FM skaņu ierīces telpām utt.

Cieši saistīts ar LNS spožajiem panākumiem ir viss, kas paveikts projektos, it īpaši realizējot divus. Pirmais – ar ERAF atbalstu uzcelti sociālās rehabilitācijas centri Rīgā un Liepājā, kur gan LNS darbiniekiem, gan apmeklētājiem nodrošināti ērti un labi uzturēša-

nās apstākļi.

Otrs – LNS vēsturē vislielākais (4,5 gadi; 1,57 milj. Ls) projekts „Klusuma pasaule”, kas pēc ilgā maratona beidzas šajā gadā. Tajā strādāja 92 darbinieki, iesaistīti 589 klienti, notikuši vairāk nekā 200 tūkstoš pasākumu! Un – kas ļoti svarīgi – gūta liela pieredze sadarbībā ar NVA, Labklājības ministriju un citām augstākstāvošām iestādēm, vairojis LNS uzticamību un atpazīstamību sabiedrībā.

Projekti nebeidzas nekad, uzsvēra prezidents, jo to rezultāti jāuztur un jāattīsta visu tālāko laiku. Tas nav viegli, ja sasniegts tik augsts līmenis kā pašreiz, bet tas ir nepieciešams un paveicams.

Vēl daži piemēri! Tāda uzplaukuma kultūrā kā tagad vēl nekad nav bijis: svaigas idejas, nebijuši pasākumi, daudz talantīgu cilvēku! Vai surdotulkojuma pakalpojums katram nedzirdīgajam lielā apjomā! Vai Informācijas nodrošinājums – ir viss, kas var būt!

Noslēdzot ziņojumu, A. Pavlins secināja: Mēs varam būt apmierināti ar paveikto. Ir viegli dzīvot bagātā valstī, bet savādāk ir pāņākt progresu Latvijā. Mums tas ir izdevies! LNS, iespējams, ir pati spēcīgākā starp pārējām 20 tūkstoš nevalstiskajām organizācijām Latvijā. No invalīdu organizācijām neviena mums pat blakus nestāv! Varam ar tik daudz ko lepoties. Mēs esam sasnieguši tik augstu līmeni tāpēc, ka esam vienoti, un tas ir pats galvenais. Paldies visiem par darbu.

Uzmanību! Ar šo prezentāciju var iepazīties LNS mājaslapas sadaļā „Prezentācijas”.

Viņas vērtējums LNS darbam – varonīgs, liels veikums.

Regīna Rizika pateicās par Goda biedra nosaukuma piešķiršanu un pievērsās vēl dažām problēmām: vajag panākt, lai visiem nedzirdīgajiem Latvijā sabiedriskais transports būtu par brīvu; tāpat arī jurista pakalpojumi uz vietas savienībā; biedrībām sakārtot un rūpīgi glabāt savus vēstures materiālus; jānodrošina ilggadīgie pašdarbnieki, nedrīkst norobežoties no garīgi atpalikušiem biedriem, LNS darbiniekiem vēlams nēsāt pazīšanās zīmi ar savu vārdu, amatu un dzirdīgajiem jāmacās zīmju valoda.

Maruta Piterniece dalījās priekā par LNS izaugsmi daudzās jomās, to skaitā arī par „Rītausmā” un Informācijas centra veikumu; uzteica viceprezidentes S. Gerenovskas ievērojamo ieguldījumu LNS darbā; brīdināja nenorobežoties no vecāka gadagājuma cilvēkiem („viens vecāks biedrs atsvēr divus jaunus”), aicināja nešķirt dzirdīgos un nedzirdīgos, ieteica „ievēlēt prezidentu, kam var uzticēties”.

Skaidrīte Baure pateicās par paveikto darbu A. Pavlinam, pievērsās vājajam tulkum darbam skolā un rosināja izveidot Zīmju valodas izpētes centru.

Par to pašu satraucās – **Ingūna Krama:**

„Beidzot SIVA koledžu, tulki slikti zina zīmju valodu. Viņiem būtu tur jāmacās ilgāk. Bet jau esošos tulkus vajag atkārtoti pārbaudīt ik pēc 2 gadiem. Arī skolā visiem skolotājiem jāzina zīmju valoda.”

Par tulka pakalpojumu kvalitāti uzstājās arī **Sandra Gerenovska**: „Sākumā neviens nav profesionālis, jaunajiem jānāk pretī, jāļauj iestrādāties. Labākos tulkus tomēr nevaram atdot skolām, jo tie mūsu pašu biedriem vajadzīgi.”

Andris Bergmanis rosināja organizēt tulka dežūras Jāņa sētā – „tuvāk Rīgas rajonā dzīvojošiem, tas ir Rīgas biedrības valdes lūgums”.

Karīna Pavlova pateicās LNS vadībai par veikto darbu, jo „savienības labā daudz darīts, visu to pat neizmantojam”. To minēja arī **Māra Lasmane** un

Varis Straziņš, kurš LNS veikumu nosauca par šokējošu (labā nozīmē): „Ļaudis saņem tik daudz labumu, ka tos nespēj patērēt”

Ivars Kalniņš atzina: „Nemot vērā ārzemju pieredzi, LNS pakalpojumu nodrošināšanā ir bagātākā organizācija Eiropas Savienībā. Turklāt dabūjam daudz uzreiz un bez maksas.”

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Par dažādiem aktuāliem jautājumiem vēl uzstājās **Māra Novicka, A. Ņerodenko, Rīta Egle, Māris Veidemanis, Guntars Beisons, Tamāra Saveika, Andris Kronbergs, Olga Anufrijeva.**

Debates noslēdzās ar LNS Goda biedra **Anša Smona** uzrunu ar pateicību darītājiem un aicinājumu visiem padomāt par savu zīmju valodu, „*jo tā veido mūsu kultūru un*

identitāti”.

Visu teikto rezumēja A. Pavlins: Paladies par izteiktiem priekšlikumiem, jaunām idejām. Kopīgi jādomā, kas notiks pēc projekta „Klusuma pasaule” beigām. Protams, mums ir arī savas vājās vietas un problēmas, kas būs jārisina: LNS darba finansiālā nodrošināšana; Jāņa sētas īpašums; tulku gatavošana Jūrmalā un citas.

Mēs esam 1700 cilvēku, un mums var būt atšķirīgi viedokļi, bet vienmēr prātā jāpatur mērķis, uz ko ejam, kas jāsasniedz.

DOMNIEKI LĒMA: apstiprināt pārskata ziņojumu, atzīt darbu par teicamu un LNS prezidentam Arnoldam Pavlinam izteikt pateicību par ieguldīto darbu.

KĀ STRĀDĀSIM UN DZĪVOSIM TĀLĀK

Pēc tam notika jaunās LNS darbības programmas 2013. – 2017. gadam prezentācijas un tajās izvirzīto uzdevumu apspriešana un pieņemšana. Uzstājās visi darbības programmas izstrādes darba grupu vadītāji. Viņi īsumā pastāstīja par grupā izstrādātajiem pamatvirzieniem (skat. LNS mājaslapas sadaļā *Prezentācijas*).

LNS STATŪTU PIEŅEMŠANA

Tika izdarīti daži nenozīmīgi labojumi, novērstas gramatiskās kļūdas, un Statūti tika apstiprināti.

Tā kā uzreiz pēc pieņemšanas Statūti stājās spēkā, tad sēdes vadītājs A. Pavlins piedāvāja iekļaut dienaskārtībā papildu punktu: piešķirt LNS Goda biedra nosaukumu biedrību izvirzītajiem kandidātiem. (Agrāk LNS Goda biedra nosaukumu piešķīra dome, bet pēc jaunajiem statūtiem – LNS kongress.) Pirms kongresa to nevarēja iekļaut dienas-

Papildinājumus piedāvāja **Skaidriete Baure** – panākt latviešu nedzirdīgo zīmju valodas atzīšanu kā oficiālu valodu un izveidot latviešu nedzirdīgo zīmju valodas izpētes centru.

Vairākus delegātus neapmierināja stāvoklis skolās, jo skolotāji, kas māca nedzirdīgos, paši neprot zīmju valodu un nevar saprasties ar bērniem. Bet LNS nevar ie-

jaukties skolu darbā un kaut ko ietekmēt – var tikai piedāvāt, lūgt.

Problēma ir arī zīmju valodas izpēte, jo pašlaik tā nav valsts apmaksāta – no valsts budžeta līdzekļiem patlaban var veikt tikai zīmju valodas apmācību. Tātad vajadzētu panākt valsts atbalstu arī zīmju valodas izpētes darbam, par to vajag cīnīties.

kārtībā, jo vēl darbojas vecie statūti. Šo papildu punktu delegāti akceptēja.

JAUNI LNS GODA BIEDRI

Tad biedrību vadītāji kāpa tribīnē un ieteica kopā aņņus kandidātus šī nosaukuma piešķiršanai. Kongresa delegāti lielā vienprātībā apstiprināja visus.

Tātad jaunie LNS Goda biedri ir šādi: no Rīgas biedrības – **Ilze Kopmane, Jadviga Bočkāne, Varis Straziņš un Valdis Krauklis**; no Rēzeknes biedrības – **Francis**

Mauriņš, no Valmieras biedrības – **Nadežda Jefremova**, bet no Kuldīgas biedrības **Juris Ozoliņš un Guntis Dāvids**.

APSTIPRINĀJA DOMI

Tikpat vienprātīgi, bez jautājumiem vai diskusijām kongresa delegāti apstiprināja jauno Domi 19 cilvēku sastāvā. Atcerēsimies, tas tāpēc, ka kandidāti uz Domi tika jau apsvērti, izvirzīti un apstiprināti biedrību konferencēs.

PREZIDENTA VĒLĒŠANAS

Svarīgākais un interesantākais notikums šajā kongresā, protams, bija prezidenta vēlēšanas. Kā zināms, biedrību konferencēs tika izvirzīti šādi prezidenta amata kandidāti: **Arnolds Pavlins, Sandra Gerenovska, Edgars Vorslovs, Inese Immure**. Kongresā A. Pavlins un S. Gerenovska atteicās kandidēt. Par atlikušajiem kandidātiem – Inesi Immuri un Edgaru Vorslovu saskaņā ar Statūtiem notika aizklātā balsošana.

Vispirms abi kandidāti uzstājās ar savām pirmsvēlēšanu uzrunām.

Inese Immure īsumā atgādināja savu ilgo un vispusīgo darbību LNS sistēmā, uzsvēra, ka ļābi iepazīnusi un izprot nedzirdīgo problēmas. Viņa teica: „*Trīsdesmit gadu ilga pieredze LNS ir liels laiks, un domāju, ka tagad varu uzņemt kaut ko vairāk. Esmu gatava smagam darbam un atbildībai jūsu priekšā.*”

Kā svarīgāko uzdevumu I. Immure uzsvēra, ka jāpanāk, lai valsts līmenī būtu nodrošināta nedzirdīgo interešu aizsardzība – gan izglītībā, gan darba tirgū, gan citās jomās.

Edgars Vorslovs savu runu sāka ar paziņojumu, ka gatavojas uzņemt lielāko atbildību savā dzīvē, kāda vien līdz šim bijusi. Viņš uzsvēra, cik smags darbs gaidāms, jo A. Pavlina vadībā sasniegtais jāturpina,

un pateicās tiem cilvēkiem, kuri viņam daudz ko iemācījuši, arī uzņemt atbildību un labot kļūdas.

E. Vorslovs uzsvēra, ka gribētu redzēt vairāk izglītotu un dzīvespriecīgu nedzirdīgo biedru sev apkārt, jo stipra LNS būs tikai tad, ja tās rindās būs šādi spējīgi cilvēki. Viņš solījās uzticētos pienākumus veikt

pēc labākās sirdsapziņas. Pašās beigās viņš piebilda: ja **Arnolds Pavlins** tomēr kandidēs, tad savu kandidatūru viņš atsauks.

Delegāti jautāja gan vienam, gan otram kandidātam, ko ievēlēšanas gadījumā katrs izraudzīsies par viceprezidentu. Uz to I. Immure atbildēja, ka par viceprezidentu gribētu E. Vorslovu. Savukārt E. Vorslovs piedāvātu viceprezidentes amatu I. Immurei.

Abi kandidāti atstāja zāli, kurā dele-

gāti pirms balsošanas izteicās par viņiem. Daži vēl aicināja apdomāties A. Pavlinu un S. Gerenovsku, citi ieteica amatu uzticēt E. Vorslovam kā pieredzes bagātam, atbildīgam un zinošam LNS svarīgās darba jomās. Vairāki arī aicināja balsot par I. Immuri kā radošu, enerģisku cilvēku, kas izcīnījusi vairāku labu ideju realizāciju dzīvē, kam var uzticēties visās lietās, ar kuru viegli komunicēt. Domas dalījās!

Tad sākās balsošana. Kongresa delegāti pret parakstu saņēma biļetenu ar abu kandidātu vārdiem, kurā vienu no tiem vajadzēja nosvītrot.

Pirmajā balsošanas reizē neviens no kandidātiem nesavāca vairāk par pusi klātesošo delegātu balsu (par I. Immuri – 18, par E. Vorslovu – 39). Bija daudz nederīgu biļetenu, kuros abi vārdi bija nosvītroti (23), – acīmredzot, tas bija protesta balsojums un nozīmēja, ka šiem delegātiem nebija tā īsti pa prātam neviens no abiem kandidātiem.

Notika otrā balsošanas kārtā, un nebija skaidrs, kā rīkoties tālāk, ja tajā neviens kandidāts nesavāks vairāk par pusi balsu. Tomēr delegāti šo problēmu apzinīgi atrisināja: otrajā kārtā par Edgaru Vorslovu – 46 balsis, par Inesi Immuri – 16 balsis; nederīgas – 18. Līdz ar to par jauno LNS prezidentu kļuva **EDGARS VORSLOVS** (*attēlā*).

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

JAUNĀS DOMES PIRMĀ SĒDE (attēlā)

Tālākajā kongresa gaitā turpat uz skatuves visu kongresa delegātu acu priekšā notika jaunās Domes pirmā sēde, lai ievēlētu jauno valdi un viceprezidentu.

Savas kandidatūras valdes sastāvam piedāvāja LNS prezidents Edgars Vorsklovs: visus LNS turpmākās darbības programmas izstrādes darba grupu vadītājus – **Sandru Gerenovsku, Inesi Immuri, Māru Lasmani, Vari**

Strazdiņu, Ivaru Kalniņu, kā arī finanšu speciālistu **Aināru Osmani**. Protams, valdes priekšsēdētājs – prezidents **Edgars Vorsklovs**. Domnieki visas piedāvātās kandidatūras apstiprināja.

VICEPREZIDENTA VĒLĒŠANAS

Kaislības uzvirvoja viceprezidenta vēlēšanās, jo vairāki delegāti ierosināja šo amatu piedāvāt arī līdzšinējai viceprezidentei **Sandrai Gerenovskai**.

Jaunais prezidents šo domnieku vēlmi ņēma vērā un viceprezidenta amatam izvirzīja **I. Immuri** un **S. Gerenovsku**. No 19 domniekiem par **I. Immuri** nobalsoja 4, bet par **S. Gerenovsku** 14 cilvēki (1 – atturējās).

Līdz ar to **par LNS viceprezidentu kļuva Sandra Gerenovska**.

Novēlēsim jaunajam prezidentam, viceprezidentei, Domei un valdei veiksmi un saskaņotu darbu! ▲

INTERVIJAS, PĀRDOMAS, VĒRTĒJUMI

ZIGMĀRS UNGURS

Uz jautājumiem atbild jaunais LNS prezidents EDGARS VORSLOVS: Esmu uzņēmies lielāko atbildību savā dzīvē

Kādas bija tavas sajūtas un pārdomas prezidenta vēlēšanu laikā un tad, kad tevi ievēlēja?

Par sajūtām – gandarījums, ka biedri manu līdzšinējo darbu LNS ir novērtējuši un uzticējuši tik lielas un stipras organizācijas vadību, bet tai pašā laikā smaga nopūta par to, ka esmu uzņēmies lielāko atbildību savā dzīvē.

Pārdomas – biju pārsteigts, ka par kandidātiem nodoto balsu skaitam ir tik liela atšķirība, biju gaidījis sīvāku cīņu, jo Immures kundzi uzskatīju par spēcīgu kandidāti. Acīmredzot daudz ko izšķīra kandidātu uzrunas un debates par kandidātiem, kuras neesmu redzējis.

Vai esi jau saņēmis LNS vadības stūri savās rokās? Ko tas nozīmē – būt tik spēcīgas organizācijas prezidentam? Kas šobrīd visvairāk uztrauc, kas iepriecina?

Jau nedēļu esmu nostrādājis prezidenta amatā un izbaudījis, ko tas nozīmē. Tādu informācijas lavīnu un darba intensitāti nebiju

gaidījis. Paralēli tehniskajai darbu pārņemšanai nācās iedziļināties gan LNS īpašumu, gan valsts pasūtījuma 2014. gadam, gan projektu jautājumos. Un, protams, vēl neskaitāmas mazākas problēmas un darbi. Darbs jau mani nebauda, bet būs jāpielāgojas saspringtākam darba režīmam.

Neliels uztraukums ir par 2014. gadu – par līdz šim lielākā valsts finansējuma apguvi sociālajiem pakalpojumiem un surdotehnikai un, protams, par LNS nākamā gada budžetu, kad būs jāiztiek bez projekta „Klusuma pasaule” finansējuma.

Šobrīd aktuālākā risināmā problēma ir par zemes Rīgā, Kandavas ielā 27 iegādi.

Iepriecina labvēlīgā un pozitīvā attieksme gan kolektīvā, gan no biedru puses, kurus šajā nedēļā izdevās satikt.

Vai paliksi arī līdzšinējā amatā par valsts deleģēto sociālo pakalpojumu nodaļas vadītāju vai arī visus spēkus ziedosi tikai prezidenta amatam?

Prezidenta un šīs nodaļas vadītāja amatus ir grūti apvienot, abos ir liela slodze un atbildība. Jau pirmajā darba nedēļā par to pārliecinājos. Pagaidām, kamēr vēl nav atrasts cits

viceprezidenta amatā?

Godīgi sakot, tik lielu uzticību negaidīju, jo iepriekšējos gados es bieži esmu bijusi stingra un prasīga.

Viceprezidente tu biji jau iepriekšējā periodā, tātad darba pienākumi labi zināmi un nekas nemainīsies šajā ziņā? Tikai tagad būs jāstrādā kopā ar citu prezidentu...

Viceprezidenta pienākumi man ir zināmi. Iepriekšējā periodā man ir bijis labs skolotājs **Arnolds Pavlins**. Daudz ko centos no viņa mācīties, un vēl daudz ko jāturpina mācīties.

Uzskatu, ka man tiešām paveicās, ka varēju plecu pie pleca strādāt šos četrus gadus ar tik inteligentu, saprotošu cilvēku, ar tik lielu

atbilstoši kompetents nodaļas vadītājs, veicu abu amatu pienākumus.

Varbūt tev jau ir padomā veikt kādas pārmaiņas LNS darbā, administrācijā vai citādā ziņā?

Kamēr vēl neesmu visu informāciju vēsu galvu izanalizējis un citu viedokļus uzklusējis, ar lēmumu pieņemšanu nesteigšos. Pārmaiņas jau būs, bet, cik mazas vai lielas, šobrīd, pēc nedēļas darba nevaru pateikt.

Par tām varētu runāt pēc 100 dienām, kas parasti tiek dotas jaunajiem vadītājiem, lai iestrādātos.

Kādas pārmaiņas jaunais amats ienesīs tavā personiskajā dzīvē, ģimenē?

Personīgo dzīvi amats ietekmēs gan. Cik daudz, to jau dzīve rādīs. Būs mazāk brīvā laika, no pieredzes zinu, ka var nākties arī brīvdienās un naktīs strādāt.

Arī līdzšinējā amatā man sanāca daudz strādāt un vēlu būt mājās – ģimenē pie tā jau pieraduši. Draugiem gan tagad nākas teikt, ka prezidents esmu darbā, bet ārpus darba, brīvajā laikā, piemēram, ar makšķeri rokās vai pirtī uz lāvas, esmu vienkārši **Edgars**, kurš grib atpūsties un par darbu nerunāt.

Atbild LNS viceprezidente SANDRA GERENOVSKA: Tāds iznākums mani tiešām pārsteidza

Kādas bija sajūtas un pārdomas LNS kongresa laikā, un kā tu vērtē kongresa norisi un iznākumu?

Sajūtas sākās ar bažām un neziņu, mijās ar skumjām, turpinājās ar negaidītiem pārsteigumiem. Kongress noritēja tā, kā kongresam jānorit, ņemot vērā LNS statūtus. Tādu iznākumu ar vēlēšanām negaidīju. Bija dažādi minējumi, bet tāds iznākums mani tiešām pārsteidza.

Viceprezidenta vēlēšanās domē tu ieguvu ļoti lielu balsu pārsvaru, kā tu domā, kāpēc cilvēki tev uzticas un grib tevi redzēt

dzīves pieredzi kā **Arnolds**. Tagad būs jāstrādā kopā ar **Edgaru Vorsklovu**, ar zināmu cilvēku, jo kopā strādājām valsts pasūtījuma jomā.

Tāpēc sirds man tagad ir mierīga, jo **Edgar**am ir liela pieredze un izpratne valsts pasūtījuma jomā. Kā arī viņam ir liels „pluss” – viņš ilgi nedusmojas, kā arī ar ļaunu nepieņem un nav atbēgts, tāpēc būs vieglāk sastrādāties.

Vai tev atlieks brīvais laiks atpūtai, draugiem, ģimenei?

Visu brīvo laiku un brīvdienas veltīšu pārsvārā ģimenei, kā līdz šim to darīju. Draugiem laika būs mazāk. Bet gan jau kādreiz atradīsim kopīgi laiku saskrieties, kādā pirtīnā nopērties vai piknikā izbraukt. Īstie un patiesie draugi vienmēr ir laipni gaidīti manās mājās.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Atbild ARNOLDS PAVLINS: Man bija liels gods strādāt ar jums un priekš jums

Tik ilgus gadus bijāt LNS prezidents, stiepāt uz saviem kamiešiem tādu nastu, un to tomēr izdevās uzstiept kalnā. Un tagad nu aizejat... Vai esat drošs, ka šī nasta nesāks velties lejā? Kādas jums pašlaik ir izjūtas un pārdomas?

Man nav savādu sajūtu. Es tam gatavojos un jau pirms ļoti ilga laika brīdināju par to, ka nekandidēšu uz LNS prezidenta amatu. Tāpēc varu teikt, ka šis bija pārdomāts un gatavots solis.

Vai nasta nesāks velties lejā? Būtu ļoti, ļoti pārsteigts, ja tas tā notiktu. Tās sagataves, kas veiktas manas prezidentūras laikā, ir pietiekošas, lai nodrošinātu LNS uzturēšanu un attīstību vismaz tuvāko gadu laikā.

LNS eksviceprezidente MARUTA PITERNIECE: Lai ir grūti, vajag spēt – stīpram būt, uzvarēt!

Uz šo 18. LNS kongresu gāju ar lielu nemieru sirdī. Ļoti uztraucos par LNS nākotni. Pirmais, kas mani „Rītausmā” pārsteidza, – hallē izstādītie plakāti ar LNS realizēto projektu aprakstiem. Padomājiet vien, četrus gadus 15 projekti, un visi realizēti uz tip – top... Tas ir vienkārši satriecoši!

Kad kongress sākās, LNS prezidenta A. Pavlina pārskata ziņojuma prezentācijā pārsteidzoši pārskatāmi tika parādīts viss milzīgais iepriekšējo 4 gadu darbs. Pats pārskata ziņojums bija ļoti garš, bet no prezentācijas un prezidenta komentāriem viss uzreiz tapa skaidrs. Ne velti daži deputāti, kuri kā pirmie uzstājās debatēs, uzreiz rosināja novērtēt LNS darbu kā izcilu.

Par jauno LNS darbības programmu neko negribētu komentēt, vienīgi novēlu, lai to iz-

Atbild ELFA ZARIŅA, jaunā LNS Domes locekle

Kādas ir sajūtas, pirmoreiz kļūstot par LNS Domes locekli?

Sajūtas ir dažādas, bet uz kļūšanu par domnieci gāju nopietni un pārdomāti, kā arī labu, gudru cilvēku atbalstīta.

Kādas ir tavas domas par LNS kongresa iznākumu? Ir jauns prezidents, viceprezidente, valde, Dome, Statūti... Vai esi apmierināta ar pārmaiņām?

KARĪNA PAVLOVA, kongresa delegāte: Gatavojoties kongresam, izvirzīju sev trīs kandidātus LNS vadībai – Arnoldu Pavlinu, Inesi Immuri un Edgaru Vorslovu. Visas trīs kandidatūras es atbalstu, bet balsoju par Inesi un nenozēloju to.

Tomēr tagad ir patiess prieks par jauno LNS prezidentu Edgaru Vorslovu. Uzskatu, ka viņš ir cienīgs vadīt LNS, spējīgs pacelt to vēl augstākā līmenī (jo Arnolds Pavlins tam veidojis stipru pamatu).

Edgaram ir ne tikai noteiktas zināšanas un autoritāte, bet arī tieksme visu darīt profesionāli un kvalitatīvi, viņš saprot finanšu lietas ne tikai virspusēji, bet jebkuru niansi (kas ir ļoti svarīgi). Viņam ir stingra roka,

Kādam būtu ļoti stipri jāpacenšas, lai, kā jūs teicāt, „nasta veltos lejā”.

Ko varat teikt par LNS kongresa norisi, jauno domi, valdi, prezidenta un viceprezidenta vēlēšanām? Vai rezultāts apmierina? Varbūt cerējāt uz kaut ko mazliet citādu?

Godīgi sakot, kongress personīgi man uzrādīja tikai divus pārsteigumus. Vienu patīkamu – nebiju gaidījis to, ka delegāti novērtēs LNS darbu iepriekšējos četrus gadus par teicamu un atradīs par nepieciešamu par to man izteikt pateicību.

Otru nepatīkamu – bet tas lai paliek mana paša ziņā. Visā pārējā – iepriekš paredzams rezultāts. Jebkurš mazliet citāds rezultāts priekš LNS būtu tikai sliktāks.

dodas piepildīt! Tas būtu ļoti labi, ja viss izdotos!

Par jaunajiem statūtiem – neko nevaru iebilst, tie ir ļoti sagatavoti, acīmredzot ar tiem pamatīgi pastrādāts.

Pats galvenais, ko daudzi gaidīja ar sašņiptām emocijām – LNS prezidenta vēlēšanas. Arnolds Pavlins atteicās, un es viņu ļoti labi saprotu – tādu spiedienu un negativismu no dažu LNS biedru puses ir ļoti grūti izturēt. Diemžēl bija tikai divi prezidenta kandidāti, man žēl, ka Varis Strazdiņš nepiekrita izvirzīt savu kandidatūru. Bet mani ļoti ietekmēja Edgara Vorslova uzstāšanās – viņš pateica, ja Arnolds Pavlins tomēr kandidēs, tad savu kandidatūru atsauks. Tas bija ļoti emocionāls moments, un, es domāju, daudziem tas patīka.

Ļoti pārdzīvoju par pašam prezidenta vēlēšanām. Beigās izjutu lielu atvieglojumu, ka delegāti nobalsoja par pieredzējušāko kandi-

LNS kongress noritēja, varētu teikt, augstā līmenī, varbūt pat labāk nekā Saeimas sēdes. Par notikušām pārmaiņām varēsīm spriest pēc kāda laika, pēc padarītā darba, tad varēsīm rezumēt un secināt.

Novēlu gan mums, gan tautai, gan jaunajai vadībai izdošanos, veiksmi un prieku strādāt! Ticu, ka, jaunajām pārmaiņām nākot, ikviens var dzīvot, strādāt, just līdzī. Tautai noteikti ir jābūt līdzās LNS, jo šī organizācija ir domāta mūsu nedzirdīgo sabiedrībai.

domājot prāts, viņš saprot likumus, piedalās to izstrādāšanā, pie jebkuras lietas pieiet ar vēsu prātu. Jaunajam prezidentam novēlu Dieva gudrību, uzticīgu komandu sev apkārt un harmoniju sevī pašā, spēku un veiksmi darbā, jo viegli nebūs.

Vienlaikus mani līdz sirds dziļumiem sarūgtina tas, ka Inese Immure nav viceprezidente. Diemžēl nevaru mainīt Domes locekļu balsojumu, bet zinu noteikti: ja cilvēka priekšā aizveras logi, tad atveras durvis, tāpēc ticu, ka Inesei viss ir priekšā. Viņu cienu par drosmi un spēju iet pret straumi, nebaidoties izteikt savu viedokli, pat ja citi tam nepiekrīt (vērtīga īpašība, manuprāt). Viņa ir stipra sieviete un spilgta personība, pēc gara izteikta

Ko jūs darāt pašlaik, kādos amatos esat palicis LNS sistēmā? Ko darīsiet tuvākajā laikā, pēc gada, diviem?

Pašlaik es strādāju Surdocentrā. Jāpabeidz arī *Klusuma pasaule*, jo esmu šī projekta vadītājs. Tagad tajā ir visatbildīgākais posms šajā – tas tuvākajam laikam.

Pēc tam? Kas zina, kas notiks pēc gada. Viens gaida pasaules galu, cits plāno atklāt jaunu pasauli. Dzīvosim, redzēsīm.

Un vēl nobeigumā – izmantojot šo laiku jau pēdējo iespēju, gribu pateikt lielu, lielu paldies tiem cilvēkiem, kuri mani atbalstīja visus šos gadus.

Man bija liels gods strādāt ar jums un priekš jums.

Lai Dievs jūs visus sargā gan baltajās, gan nebaltažās dzīves dienās.

dātu, neskatoties uz dažiem viņa mīnusiem. Bet kuram tad nav mīnusu? Domāju, ka izvēlētais kandidāts garantē zināmu stabilitāti LNS nākotnei. Bet tas taču ir galvenais!

Pēc prezidenta vēlēšanām man lielākais uztraukums bija par to, ko ievēlēs par viceprezidenti. Abi prezidenta kandidāti savās pirmsvēlēšanu uzrunās kongresā apliecināja, ka šajā amatā izraudzīs viens otru. Bet tad daudziem, ļoti daudziem radās jautājums: kāpēc atstumj līdzšinējo ļoti labi strādājušo viceprezidenti Sandru Gerenovsku?

Un tomēr jaunievēlētā Dome bija pietiekami saprātīga, lai nobalsotu par Sandru viceprezidentes amatā. Par viņu balsoja vairākums – 14 domnieki. Es par to ļoti priecājos un tagad varu teikt, ka esmu apmierināta ar kongresa iznākumu. Varēja būt arī sliktāk. Jaunajai LNS vadībai, valdei, Domei mans novēlējums: **lai ir grūt, vajag spēt, stīpram būt, uzvarēt!**

Kā tev šķiet, vai LNS notūrēs sasniegto augsto līmeni? Varbūt tev kā domniecei jau ir kādi ierosinājumi LNS darbības uzlabošanai?

Pirms LNS kongresa dažus savus ieteikumus par tulkiem un kultūru virzīju caur Rīgas biedrības valdi, ceru, ka tie tiks realizēti.

Domāju, ka LNS savus mērķus, kas tika izvirzīti un apstiprināti kongresā, spēs realizēt tikpat sekmīgi kā līdz šim!

cīnītāja. Vēlētos ticēt, ka cilvēki tomēr novērtēs to, ko viņa dara LNS labā, jo viņā mīt milzīgs potenciāls – viņa nespēlē teātri, bet ir tāda, kāda ir.

LNS vadībā labprāt gribēju redzēt Arnoldu Pavlinu, Inesi Immuri un Edgaru Vorslovu. Kāpēc? Tās ir trīs spilgtas un stipras personības, pieredzējuši profesionāļi savā darbā, kas cits citu papildinātu, veidojot lielisku komandu, kas jebkuras problēmas risinātu gudri, atdotu sevi darbam, „ierokoties” dziļi lietas būtībā.

Tāds ir mans viedoklis. Tāpēc tagad no visas sirds pārdzīvoju par LNS nākotni: kā un kas būs, jo LNS ir nozīmīga manas dzīves daļa un tās attīstībā ir vēl daudz ko darīt. ▲

VIŅI VADĪJA LIEPĀJAS BIEDRĪBUZIGMĀRS UNGURS INESE IMMURE UN NO PERSONISKĀ ARHĪVA

Liepājas biedrības konferencē 28. aprīlī diviem ilggadīgiem biedriem tika piešķirts Liepājas biedrības Goda biedra nosaukums. Kas ir šie biedri, un par kādiem nopelniem viņiem ticis šis gods?

VISVARIS JĒKULIS dzimis 1937. gada 17. septembrī Liepājas rajonā. LNS biedrs viņš ir no 1957. gada un tāds ir joprojām, tātad 56 gadus. Tā kā viņa darbošanās biedrības dzīvē vienmēr bija aktīva, tad 1964. gadā tika

ievēlēts par biedrības priekšsēdētāju un šai amatā darbojās līdz 1968. gadam. Viņš bijis arī biedrības valdes loceklis un kasieris, pret saviem pienākumiem izturējies ar lielu atbildības sajūtu.

Daudzus gadus viņš bija arī aktīvs pašdarbnieks – dejojājs. Visvaris ir saņēmis daudzus goda rakstus – gan „Kopsolī” or-

ganizētajā fotokonkursā, gan par ilggadīgu aktīvu darbību biedrības labā, bet 2009. gadā saņēma atzinību kā gada aktīvākais biedrības pasākumu apmeklētājs. Viņš ticis godināts arī savā kādreizējā darbavietā „Baltija”, kur viņa foto bija ievietots Goda plāksnē.

Lūk, kā pats Visvaris, atbildot uz jautājumiem, komentē savas gaitas biedrībā.

Jūs no 1964. – 1968. gadam bijāt Liepājas biedrības priekšsēdētājs. Kā tolaik darbojās biedrība? Kādus pasākumus jūs organizējāt?

Tajā laikā nebija televizoru, laikam tāpēc biedri bija aktīvi pasākumu apmeklētāji. Tika organizēti dažādi pasākumi, piemēram, informācijas sniegšana, ekskursijas pa Latviju, sporta spēles, novuss, mēs dejojām arī tautiskās dejas.

Jūs esat arī piedalījies pašdarbībā? Pastāstiet, kādā veidā, ko darījāt, vai tagad arī piedalāties kādās aktivitātēs?

Savlaik bijušais biedrības priekšsēdētājs Cerēns mani lūdza piedalīties deju grupā un

teātra uzvedumos. Uzstājāmie Rīgā Latvijas nedzirdīgo pašdarbības skatēs, sacenšoties ar citām biedrībām.

Tagad vairs regulāri nedejoju. Tomēr Liepājas biedrības nesen svinētajā 55 gadu jubilejā mēs, bijušie vecie dejojāji, izpildījām vienu deju, ko mums iemācīja Aldis Ādamsons.

Jūs 2009. gadā esat bijis aktīvākais apmeklētājs. Tad jau var teikt, ka biedrība ir jūsu otrās mājas? Kā tagad palīdzat biedrības darbā?

Jā, biju un esmu aktīvs apmeklētājs, jo bez biedrības nevaru iedomāties savu dzīvi. Kur man, nedzirdīgam cilvēkam, varētu būt vēl labāk nekā savā biedrībā! Man ļoti patīk atnākt šeit, uz klausīt jaunumus un satikties ar biedriem.

Palīdzu, kur un kā varu, dažādos veidos: dažreiz galdniecības darbos, citreiz sniedzu informāciju. Esmu piedzīvojis vairākas biedrības mītnes vietas daudzu gadu garumā, un jāsaka, ka šī pēdējā māja, kuru tik ļoti gaidījām, ir labākā, ērtākā un pieejamākā visiem. Man liels prieks par to, paldies mūsu LNS vadībai.

JURIS SPĒKAINIS – SPĒKAIS dzimis 1938. gada 6. aprīlī Liepājā. Viņš no Visvara Jēkuļa pārņēma stafeti biedrības priekšsēdētāja amatā, kurā sabija no 1968. līdz 1970. gadam. Tāpat kā Visvaris, arī viņš ir LNS biedrs no 1957. gada.

Biedrības sabiedriskajā darbā viņš piedalījās ļoti aktīvi, izmantoja savu īpašo talantu mākslinieciskajos darbos, piemēram, zīmēja pasākumu afišas, sienas avīzes, piedalījās arī fotokonkursos (Rīgā saņēma balvu kā labākais fotogrāfs). Viņš ir uzzīmējis pat Liepājas pilsētas ģerboni.

Īsts meistars mazu kuģīšu modeļu būvēšanā, tos viņš spēj iebūvēt pat pudelēs. Ar šiem darbiem viņš piedalījies dažādās izstādēs. Juris ticis novērtēts ne tikai savā biedrībā ar Goda rakstiem par ilggadīgu, aktīvu darbību, bet savā kādreizējā darbavietā „Baltija”

atzīts par *Labāko Muceņnieku*.

2000. gadā apbalvots ar 1991. gada bariķāžu dalībnieka piemiņas zīmi, un viņam pieder arī goda nozīmīte „Enkurs” par izturību un desmitgadīgu uzticību darbam Liepājas ostā. Īpaša stāsts būtu par viņa sporta gaitām. No 1961. līdz 1973. gadam viņš bija lielisks sportists visas Latvijas mērogā, apbalvots ar 15 medaļām.

Bet kā pats Juris komentē savas dzīves posmus un sasniegumus? No kurienes viņam šāds spēcīgs uzvārds?

Tas man no tēva! Piedzimu Liepājas Karostā (Liepājas pilsētas daļa). Tēvs dienēja zemūdeņu divīzijā. Viņam bija trīs brāļi, tā arī man radās otrs uzvārds Spēkainis. Skolā gan pasē bija tikai viens uzvārds Spēkainis. Kad Latvija ieguva neatkarību, tad atguvu otru uzvārdu Spēkainis.

Kādreiz 2 gadus bijāt biedrības priekšsēdētājs, ko tolaik darījāt biedrībā?

Jā, divus gadus veicu priekšsēdētāja pienākumus, bet tajā laikā daudz sportoju dzirdīgo sabiedrībā. Nevarēju apvienot abas šīs jomas, neatlika tik daudz laika, tādēļ aizgāju no priekšsēdētāja amata jau pēc diviem gadiem.

Savas darbības laikā biedrībā organizēju interesantus sportiskus pasākumus, piemēram, riteņbraucienu no Liepājas līdz Klaipe-

dai un atpakaļ. Braucām arī ar gumijas laivām pa Bārtas upi, nakšņojām teltīs. Kopā braucām ekskursijās arī ārpus Latvijas robežām.

Jums ir mākslinieka talants – biedrības vajadzībām zīmējat afišas, pat Liepājas ģerboni? Vai esat mācījies šajā jomā?

Zīmēju afišas joprojām, Liepājas ģerboni zīmēju pašdarbības festivāla gājienam. Kādreiz sapņoju kļūt par jūrnieku uz zemūdenes, bet nedzirdības dēļ tas nebija iespējams. Tāpēc pašmācības ceļā apguvu zīmēšanu, arī gleznošanu. Tas ir mans vaļasprieks, kas arī manai biedrībai noder.

Kā jūs sākat veidot kuģīšus pudelēs? Vai arī tagad to darāt?

Kuģīšus pudelēs sāku izgatavot, kad aizgāju pensijā, – tas bija pirms 20 gadiem, vēl joprojām to daru, un kolekcijā to man ir kādi 50 – 60. Pie manis ir viesojušies no TV raidījuma „Bez tabu”, visus kuģīšus nofilmēja un intervēja par manu dzīvi, to visu pēc tam rādīja televīzijā. Mana kolekcija bija izstādīta Liepājas un Kuldīgas muzejā, kā arī invalīdu darbu izstādē Liepājas Latviešu biedrības namā.

Pastāstiet, lūdzu, par savām sporta gaitām!

Es trenējos vesera mešanā un piedalījos dzirdīgo sacensībās. Liepājas čempionātos biju labākais, starp citu, neviens vēl nav pārspējis manu rekordu. Piedalījos arī nedzirdīgo čempionātos toreizējā Padomju Savienībā.

Bijāt aktīvs bariķāžu dalībnieks?

Jā, piedalījos Tautas frontes rīkotajos pasākumos, piketos. Bariķāžu laikā kopā ar darba biedriem dežūrējām Liepājas pilsētā, braucām arī uz Rīgas barikādēm. ▲

SOCIĀLIE ASISTENTI IZVĒRTĒ SAVU PIEREDZI

ZIGMĀRS UNGURS VLADIMIRS KIRRE

Projekta „Klusuma pasaule” ietvaros 5 sociālie asistenti pēc mācībām, kurās viņi ieguva profesionālo kvalifikāciju kā nedzirdīgo asistenti, 2012. gada maijā uzsāka darbu. Viņu pakalpojumus izmanto ļoti bieži, un asistenti ir noslogoti. Atgādinām, ka asistentu darbavietas izveidotas Rīgā, kur strādās Anda Tīdemane un Genovefa Ņevjadomska; Daugavpilī – Regīna Radkeviča; Liepājā – Laima Karlštrēma un Valmierā Liene Kirre (*attēlā no kreisās*). Tuvojoties projekta beigām, uzdevu dažus jautājumus asistentiem, jo ir jau iepazītas šī darba nianšes.

Jums tagad jau uzkrāta pieredze darbā par sociālo asistentu. Vai varat pastāstīt, kādos gadījumos nedzirdīgie visbiežāk lūdz jūsu palīdzību?

Regīna Radkeviča: man nesagādāja nekādas grūtības sākt strādāt par asistenti, jo līdz šim strādāju par tulku. Kaut gan tulka un asistenta darbs tomēr atšķiras – asistentam daudz reižu jāizskaidro klientam, kas un kā, lai viņš visu saprastu un būtu apmierināts. Visbiežāk nepieciešamo informāciju meklējam internetā, arī attiecīgās iestādēs, piemēram, bankās.

Laima Karlštrēma: pieredze ir uzkrāta ne tikai darbā par sociālo asistenti. Tā veidojusies gadiem ilgi, no bērnības laikiem, kad bieži saviem nedzirdīgajiem vecākiem un viņu draugiem biju tulks. Skolasbiedriem palīdzēju sazināties ar vecākiem. Nedzirdīgie visbiežāk prasa palīdzību pie ārstiem, pie fizioterapeitiem. Lūdz darbavietās sazināties ar darba devējiem, kā arī lūdz sarežģītus svešvārdus izskaidrot vieglākā, saprotamā valodā.

Liene Kirre: klienti lūdz palīdzību, lai varētu izņemt naudu no bankomāta; samaksāt rēķinus caur internetbanku. Esmu braukusi līdzī arī uz NVA, klienta vārdā zvanījusi viņa radniekiem vai arī pieteikusi klientu pie friziera vai pie kāda speciālista. Meklēju klientiem nepieciešamo informāciju par likumdošanu, pabalstiem, remonta speciālistu pakalpojumiem un citu noderīgu informāciju. Esmu braukusi uz klientu darbavietām palīdzēt nokārtot pārpratumus ar darba devēju.

Genovefa Ņevjadomska: visbiežāk jāpalīdz šādos gadījumos – apmeklējumi pie ģimenes ārsta un speciālistu konsultācijas, sociālo problēmu risināšana, rēķinu apmaksas un skaidras naudas izņemšana bankomātā. Tad vēl jaunu personas dokumentu un invalīdu apliecības maiņa. Protams, nodarbinātības jautājumi – darba meklēšana, iekārtošana,

līguma izskaidrošana, iepazīšanās ar darba vietu un pienākumiem.

Kā jūs domājat, vai viņi paši, bez asistenta palīdzības, varētu nokārtot šos jautājumus vai problēmas? Varbūt reizēm viņi vienkārši grib psiholoģisku atbalstu?

R. Radkeviča: jā, bieži varētu paši, bet laikam jau drošības pēc asistentu sauc līdzi.

L. Karlštrēma: ne visi nedzirdīgie ir tik droši, pārliecināti, ka paši tiks galā. Ir gadījies tā, ka nedzirdīgs klients domā – cik tur tā darba, aiziet, nodot papīrus, un uzreiz viss kārtībā, bet tad, kad viņam uzdod jautājumus, apmulst, neprot atbildēt. Tāpēc jau ir asistenti, lai ietu līdzī un atrisinātu šādas problēmas. Protams, cilvēks vēlas sajūst psiholoģisku atbalstu un jūtas drošāk, ja blakus ir asistents.

L. Kirre: vienīgi, manā skatījumā, varētu paši izņemt naudu no bankomāta, kas nav tik sarežģīti, kaut arī man nav grūti viņiem aiziet līdzī, ja viņiem tā ir drošāk. Pārējās situācijās noteikti vajadzīga asistenta palīdzība.

G. Ņevjadomska: kopā ar asistentu daudz lietas tiek veiktas labāk un profesionālāk. Nedzirdīgie jūtas daudz drošāk kopā ar asistentu. Atliek viņus tikai iedrošināt.

Asistenti stimulē, motivē un atbalsta nedzirdīgos klientus viņu problēmu un vajadzību risināšanā. Psiholoģisks atbalsts vajadzīgs jebkuram. Maz tādu darbību, ko klients pats var izdarīt. Piemēram, kopā ar asistentu var nokārtot pieteikumu jaunas pasas saņemšanai, bet klients var pats izņemt pasi, iepriekš viņam izskaidrojot, kuru pogu nospiegt un kur saņemt. Daudz laika prasa informācijas skaidrošana, kādas darbības vai procesa izskaidrošana. Visas darbības ir individuālas un atkarīgas no klienta funkcionālām spējām un intelektuālās attīstības līmeņa.

Vai varat pastāstīt dažus interesantākos gadījumus vai kuriozus no savas prakses?

R. Radkeviča: ko varu pateikt, interesanti tas, ka ņem kredītus – lielas summas un nemaksā ne pašu parādu, ne procentus. Tāpēc arī nācās klientu pavadīt maksātnespējas procesā...

L. Karlštrēma: ir gadījušies daudz dažādi kuriozi, bet negribētu tos publiskot, klienti varētu apvainoties.

L. Kirre: Mums ir viena kliente, kas

bieži izklaidības un pārpratumu dēļ mēdz patvarīgi mainīt norunu un neierasties norunātajā vietā un laikā. Reiz bija norunāts ar konkrētu autobusu kopā doties uz poliklīniku pie ultrasonogrāfa, bet kliente neatradās norunātajā vietā. Uztraucos un zvanīju tulkam Ivetai, prasīju, ko darīt, jo tur ir rindas pieraksts, ko nevar laist garām. Tulks ieteica skriet uz poliklīniku un meklēt viņu tur. Skrēju aulēkšiem, arī tur viņu neatradu. Pēc laiciņa satiku uz ielas – viņa jau sen pati ātrāk aizbraukusi, izgājusi ultrasonogrāfu 2 stundas pirms pieraksta laika un jūtās ļoti apmierināta. Man gan smieklī nenāca.

G. Ņevjadomska: reiz uz nelielas firmas vērtiem bija uzraksts: „*Uzmanību – ērces un nikns suns*”. Klients jautā, kas tur rakstīts, jo slikti pārzina latviešu valodu. Pēc mirkļa parādās liels suns un izrāda ļoti draudzīgu attieksmi. Tad klients saka, ka uzraksts melo. **Kā jūs vērtējat sociālo asistentu vajadzīgumu? Vai nedzirdīgajiem būs nepieciešami šādi asistenti arī pēc projekta beigām? Vai jums ir izredzes dabūt darbu šai specialitātē, strādāt vietējā sociālajā dienestā?**

R. Radkeviča: jā, vajadzēts mūs. Man jau zvanīja no Daugavpils Sociālo lietu pārvaldes un interesējās. Domāju, ka būs pozitīva atbilde un varēšu pēc projekta tālāk strādāt, jo pilnsēta finansēs šo pakalpojumu.

L. Karlštrēma: par sociālo asistentu vajadzīgumu mans vērtējums ir pozitīvs, bez tā nedzirdīgiem būs grūtāk. Jā, mani nedzirdīgie klienti jau tagad uztraucas un jautā, vai asistents turpinās darbu arī pēc projekta beigām. Kad pasaku, ka jā, prieks ir neizsakāms daudz, kam nepieciešama asistenta palīdzība.

L. Kirre: sociālie asistenti vienmēr vajadzīgi vecāka gadagājuma cilvēkiem un personām ar dažādiem attīstības traucējumiem. Sadzīvē ienāk pārāk daudz modernās tehnoloģijas iekārtu, e-paraksti utt. Ir cilvēki, kuriem grūti tajā visā orientēties. Bieži vien klienti kļūst par upuri viltīgām reklāmām un spiesti maksāt par pakalpojumiem vai precēm, ko nemaz nav izvēlējušies. Bieži gadās parakstīt līgumus, kur „smalkiem burtiem” pierakstīti citi nosacījumi, nekā līgumslēdzējs solījis, piemēram, par kabeļtelevīzijas programmu paketēm un cenām. Mācu klientiem neparakstīt nekādas papīrus, ja nav 100% skaidrs, par ko parakstās. Gadās, ka klientu dzirdīgie radnieki izmanto nedzirdīgā lētticību un viņus apmāna.

G. Ņevjadomska: uzskatu, ka asistents nedzirdīgiem klientiem ir vajadzīgs. ▲

Ieguldījums tavā nākotnē

Eiropas Sociālais fonds
LNS PROJEKTS „KLUSUMA PASAULE”
Eiropas Savienība

„DZIESMA IR MANA SIRDSLIETA...”

INESE IMMURE NO REGĪNAS RIZIKAS PERSONISKĀ ARHĪVA

Jauno LNS Goda biedri Regīnu Riziku vairāk pazīstam kā melodeklamācijas žanra aizsācēju un populārā šova „Krāsaini sapņi” līdzautoru un krustmāti.

Reti kurš zina, ka aktīvās pašdarbnieces gaitas viņa uzsāka jau 1963. gadā, ka jau no 1969. gada sāka strādāt LNS (agrāk – biedrības) sistēmā un vēlāk sabiedriskā kārtā pilnīgi dažādus pienākumus Nedzirdīgo savienībā: LNS Domes locekle 20 gadus, Rīgas RB valdes locekle, Rīgas RB revīzijas komisijas locekle, laikraksta „Kopsolī” redkolēģijas locekle. Vadījusi Rīgas biedrībā gan Kurzemes, gan Rītausmas pirmorganizāciju un sniegusi atbalstu arī Rīgas RB Rīgas rajona grupas darba organizēšanā.

Regīna sāka melodeklamēt 1973. gadā Rītausmā. Kad sāk skanēt mūzika, Regīna aizmirst visas ikdienas rūpes un pasaulē viņai iemirgojas gaiša un krāsaina. Viņai vismīļākās dziesmas ir Zigmāra Liepiņa dziesma ”Es piederu jums” un „Dāvāja Māriņa”, ko izpildīja kopā ar savu meitu (skat. attēlā). Dziesma ir viņas sirdslieta, tāpēc viņa rūpējas, lai tiktu saglabāta melodeklamācijas vēsture. 2008. gadā viņa noorganizēja melodeklamācijas 35 gadu jubilejas pasākumu, šogad – 40 gadu pastāvēšanas svētkus. Regīna ir arī ilgus gadus dejojusi tautiskajā deju kolektīvā, 2003. gadā noorganizējusi Rītausmas tautas deju kolektīva 50 gadu jubilejas atceres pasākumu.

SKOLA IEDEVA PAMATU DZĪVEI

Regīna Rizika (dzim. Lazdāne) nāk no Daugavpils puses. Viņas audzināšanā liela loma bijusi Rīgas Nedzirdīgo (toreiz Kurlmēmo) skolai, ko viņa sāka apmeklēt 7 gadu vecumā. Regīna stāsta:

„Man bija ļoti laba skolotāja Olga Līsmāne. Ļoti enerģiska un aizrautīga bija mana klases audzinātāja un latviešu valodas skolotāja. Stundās lietojām tikai skaņu valodu, jo viņa zīmju valodu neprata. Viņa bija liela entuziaste, pēc stundām mācīja mums

gan deklamēt dzeju, gan dejojot. Uz visiem valsts svētkiem – Oktobra, Maija svētkiem, uz Vecgada vakaru (agrāk Ziemassvētkus nedrīkstēja svinēt) vienmēr sagatavojām priekšnesumus. Katrai klasei obligāti bija jāuzstājas, jāizrotā skolas telpas atbilstoši svētkiem. Apbrīnoju tā laika skolotājus, kas ar visu sirdi un dvēseli nodevās mūsu audzināšanai, iemācīja būt patstāvīgiem, dzīvē izejojot. Toreiz, lai iegūtu pamatizglītību, mācījāmies 12 gadus.”

CEĻŠ VED PROJĀM NO RĪGAS UN – ATPAKAĻ

1963. gadā, pēc skolas beigšanas, viņa atgriezās dzimtajā pusē pie savas mīļās vecmāmiņas.

„Strādāju Daugavpils mācību ražošanas uzņēmumā (MRU) par audēju, kur uz mehāniskām stellēm audām vilnas lakatus.

Tomēr pēc trim gadiem devos atpakaļ uz Rīgu, jo sapratu, ka nevaru dzīvot tādā vidē, kur visi runā krieviski. Piemēram, vēlējos mācīties vakarskolā, bet tas nebija iespējams, jo mācību valoda bija krievu.

Rīgā apmetos uz dzīvi pie māsmas. Strādāju apavu fabrikā „Ērglis”. Raiņa vakarskolā 1973. gadā ieguvu vidējo izglītību.

Kad apprecējos, pārcēlos uz kopmītnēm pie vīra Andra, ar kuru bijām klasesbiedri. Piedzima dēls. Jocīgi, bet tolaik valdīja tādi likumi, ka nevarēju pāriet vīra uzvārdā, kaut biju oficiāli precējusies. Tas tāpēc, ka nebiju nekur „pierakstīta”. Laulības apliecībai

Goda biedra nosaukuma piešķiršana – tas ir arī veids, kā jauno paaudzi mudināt atcerēties vecos biedrus, kuri devuši savu ieguldījumu LNS attīstībā

nebija nekādas vērtības. Svarīgākais bija pieraksts – un viss! Vēlāk katrai ģimenei piešķīra istabu, tad ļāva pierakstīties un varēju mainīt uzvārdu.

Fabrikā toreiz darbavietu saglabāja tikai uz gadu. Bet man pēc gada nebija kas pieskata bērnu – tā zaudēju darbu, jo nevēlējos bērnu likt mazo bērnu „silītē”.”

TĀ SĀKĀS REGĪNAS GAITAS LNS

1969. gadā Regīna Rizika dabūja Rīgas MRU kopmītnes audzinātājas darbu. Vēlāk toreizējais Rītausmas direktors Jānis Bariss viņai piedāvāja strādāt kultūras namā par kultūrmasu darba organizatori. Viņš bija ievērojis, ka Regīna kopmītnēs (tās atradās El-

vīras ielā, kur tagad ir LNS galvenā mītne) organizē dažādus pasākumus, piemēram, dziesmu vakarus, ekskursijas, pat teātri.

Regīna atceras: „Toreiz kopmītnēs dzīvoja ap 100 nedzirdīgo, katrā istabā pa četri: otrajā stāvā – puīši, trešajā – meitenes. Nostrādāju kopmītnē divus gadus. Pēc tam 1971. gadā sāku strādāt Rītausmā.

Tur tika organizēti tie paši pasākumi, kas pirms tam notika nedzirdīgo klubā Jāņa sētā – jaunlaulāto vakars, jubilāru godināšana „Zelta briedumā”, „Oktobra svētki”, „Maija svētki”, Sieviešu diena (8. marts).

Mans pienākums bija organizēt atpūtas vakarus, ekskursijas, muzeju apmeklēšanu. Papildus tam brīvprātīgi gādāju pārtiku galdam. Cilvēku vienmēr ap simtu... Abas ar Moniku Rublovsku (viņa bija atbildīgā par māksliniecisko pašdarbību) stiepām smagas somas uz Rītausmu. Toreiz bija ierobežojumi pārtikas iegādē, piemēram, vienā reizē varēja nopirkt tikai 2 kg desas, bija jāstāv otrreiz rindā. Rītausmā virtuve atradās 2. stāvā – un tik augšā, lejā, augšā, lejā: traukus nesām, ēdamo sakārtojām šķīvjos, galdus klājām, rasolu griežām .... Pēc pasākuma beigām vēl bija jānovāc galdi un jānomazgā. visi trauki. Nebija viegli.”

Katru mēnesi Regīnai bija obligāti jānovada viens vai divi lieli pasākumi, katru sestdienu vēl kāds cits pasākums. Vienalga vai cilvēku bija maz vai daudz, obligāti vajadzēja sarīkot pasākumu. Vienmēr sestdienās kultūras namam bija jābūt atvērtam. Katra mēneša sākumā jau tika apstiprināts nākamā mēneša pasākumu plāns, ko nedrīkstēja neizpildīt vai grozīt. Un, ja gadījās saslimt, gribi vai negribi, tāpat bija jānāk uz darbu un jānovada iepļānotais pasākums.

„Pie mums bieži ieradās slaveni cilvēki: dziedātāji, aktieri, vienmēr pasūtījām orķestri, kas spēlēja no astoņiem vakarā līdz pusnaktij. Toreiz pat dzima doma – Rītausmā izveidot nedzirdīgo orķestri, jo bija daži vājdzirdīgie biedri, kas prata spēlēt kādu mūzikas instrumentu. Valmieras Vājdzirdīgo skolā bija skolēnu mūzikas ansambļis, tādējādi būtu no kā organizēt orķestri, lai katru sestdienas vakaru paši nedzirdīgie spēlētu dzīvo mūziku. Tas būtu arī finansāli izdevīgi, jo pasūtīt orķestri bija dārgi – 70 – 80 rubļi (toreiz 70 rubļi bija mana mēnešalga).

Neatceros, kāpēc šis nodoms neīstenojās, jo mūzikas instrumenti jau bija nopirkti. Iespējams, tāpēc, ka Rītausmas direktors J. Bariss aizgāja no darba, jo tā bija viņa ideja.

Nedzirdīgie toreiz bija ļoti lieli dejojāji, jo dzīvā mūzika deva spēcīgas vibrācijas, ko varēja sajust ar visu ķermeni. Kā visiem patika dejojot! Un, kad beidzās pasūtītās mūzikas laiks, varēja pēc tam uzlikt magnetoфона mūziku, bet tas nebija tik aizraujoši, un nedzirdīgie izklīda pa mājām.. Dzīvajai mūzikai bija ļoti liela nozīme.”

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

IESAISTĪJĀS PAŠDARBĪBĀ JAU SKOLĀ

Kopā ar vīru Regīna apmeklēja tautas deju kolektīva nodarbības. Dejojot mācīja jau skolā, kur bija arī koris, kas deklamēja dzejoļus reizē balsī, vienalga kāda tā bija, un zīmju valodā.

Skolas pašdarbnieki vienmēr piedalījās Nedzirdīgo biedrības pašdarbības skatēs Filharmonijas zālē (tagadējā Lielā gilde, bet pirms ugunsgrēka), kuru biedrība īrēja, kad vēl nebija uzcelts kultūras nams. Tomēr Rīgas biedrības ballītes skolēniem bija aizliegts apmeklēt.

„Tā skola jau bija sagatavojusi mūs pašdarbībai, pēc tam varējām to turpināt tālāk. Deklamācija mani nesaistīja, man labāk patika kustēties, tāpēc aizgāju uz dejām.”

... UN PALIKA UZTICĪGA DEJAI

Dažreiz Regīna palīdzēja teātra režisorai Elvīrai Elksnei aizvietot kādus aktierus, jo strādāja turpat Rītausmā. Viņa, redzot, ka jaunieši padodas teātra spēle, aicināja piedalīties lugu uzvedumos, bet Regīnai labāk patika dejas, palika uzticīga tām. Visi toreiz deju nodarbības apmeklēja kārtīgi, jo bija liels stimulants – izbraucieni: ik rudenī brauca uz kādām tālām zemēm – Baku, Erevānu, Dušanbi, Tbilisi, Karagandu, Kijevu, Kišinevu, Sanktpēterburgu, Maskavu.

„Pašdarbībā iesaistījies jau tad, kad dzīvoju Daugavpilī: spēlēju teātri, deklamēju, dejoj. Atceros, kad deklamēju „Lauztās priedes”, tam bija muzikāls pavārdjums – tā „uz dullo”, bez kādas saistības ar pašu dziesmu. Tāpat notika arī Rīgā. Mums bija viens vārdzirdīgais Rimants Zemribas, kas spēlēja akordeonu un klavieres. Viņš to spēlēja visās dzejas deklamācijās fonā, lai uzaicinātajiem dzirdīgajiem parstāvjiem nebūtu garlaicīgi skatīties.”

UN TAD SĀKĀS MELODEKLAMĀCIJAS ĒRA...

Regīna atceras: „Rītausmā tika rīkots konkurss par vislabāk organizēto atpūtas pasākumu starp LNB pirmorganizācijām (tagad LNS grupas). Tā kā Rītausmas grupai kā kultūras iestādei bija jāparāda publikai kaut ko jaunu, nebijušu, to arī izdarījām.

Toreiz tur strādāja daudz dzirdīgo darbinieku. Dzirdīgās darbinieces grupā melodeklamēja dziesmu zīmju valodā, bet tulki un direktors nospēlēja lugu zīmju valodā. Mēs – Ērika Caune, Dzintra Jankovska un es – piedāvājām rēviju ar nosaukumu „Karavānas”. Un uzstājos ar dziesmu „Somu pirts”. Tas nebija pēkšņi kā no gaisa, jo dziedāšana manī bija sen, jau no skolas laikiem, tikai tajā pašākumā man pēkšņi radās drosmē un varēšana to parādīt.

Tas viss notika 1973. gadā atpūtas vakarā

„Smaids”, un tā Latvijā aizsākās jauns skaņotnes mākslas veids – dziedāšana zīmju valodā jeb melodeklamācija. Tas turpinājās līdz 1985. gadam, kad aizgāju no darba Rītausmā.

Pēc tam sāku strādāt MRU par šuvēju – viena darbiniece bija dekrētā un atbrīvojās vieta. Kad viņa atgriezās, nācās darbu mainīt, un pāris gadus strādāju uzņēmumā „Latvijas stikls”.

DARBS LNS MUZEJĀ

Tad nāca sludinājums, ka LNS muzejam vajadzīgs darbinieks. Regīnu vienmēr interesējusi nedzirdīgo vēsture, tāpēc viņa uzreiz pieaicās šim darbam. Meklēja materiālus visur, lūdza biedrus iesniegt muzejam ziņas par biedrības dzīvi: nozīmītes, apliecības, sarakstījās ar biedrībām.

„Jāatzīst, ar materiālu vākšanu gāja grūti. LNS muzejs, ko jau bija izveidojis bijušais Rītausmas direktora vietnieks un „Kopsolī” redaktors Eduards Štāls, bija izdemolēts.

Muzeja materiāli bija izmēti „Rītausmas” pagrabtelpās, drāmas kolektīva telpās. Daudzi materiāli bija paņemti, pazuduši vai saplēsti. Vairākas reizes pat liku sludinā-

jumu „Kopsolī”, bet biedri nebija tik atsaucīgi. Paldies Līgai Bauerei un Heinriham Virtigam (senioram), kuri uzdāvināja muzejam ļoti svarīgas lietas – nedzirdīgo organizācijas „Immanuel” nozīmītes. Līga vēl uzdāvināja savas mātes Līvijas Baueres bronza lieto krūšu tēlu. Paldies! Līvija bija pirmā nedzirdīgo skolas skolotāja. Šis krūšu tēls bija nedzirdīgā tēlnieka Vilhelma Treija darbs, kurš bija izglītots cilvēks un vadīja Rīgas Vispārējo Kurlmēmo biedrību. Kara laikā viņš emigrēja uz ārzemēm.

Toreiz muzejs atradās kultūras namā, un tas bija atvērts LNS kongresu, Rīgas biedrības konferenču un LNS jubileju laikā. Biedri ar interesi to apmeklēja.

Lai gan par šo darbu saņēmu simbolisku samaksu (20 – 30 Ls), vēlējos to turpināt, bet pēc 3 gadiem man vairs šo iespēju nedeva un darbu piedāvāja citam cilvēkam.”

SĀŅEMTS LNS GODA BIEDRA NOSAUKUMS

Šogad piešķirto LNS Goda biedru nosaukumu Regīna vērtē ļoti augstu un uzskata kā atzinības izteikšanu par viņas ieguldīto darbu LNS izaugsmei:

„Tas ir arī veids, kā jauno paaudzi mudināt atcerēties vecos biedrus, kuri devuši savu ieguldījumu LNS attīstībā. Goda nosaukums dod arī iespēju piedalīties nozīmīgos LNS pasākumos. Negribētos gan, ka vecumdienās mani aizmirst un jaunie man parāda durvis.” ▲

ĪPAŠIE SVEICIENI

VERONIKAI VAGALEI

Lai ir kāda zeltaina kļava arvien,
Kam galotnē sirdi tu rudeņos sien,
Un, pāri takām kad sniegpārslas krīt,
Lai ir kāda roze, kas dvēselē mīt.

Mūsu vismīļākajam cilvēkam Veronikai vismīļākie sveiciens lielajā dzīves jubilejā!

**Krustmeitas: Skaidrīte,
Māra un Edīte**

Tik nepagurstot iet, jo zvaigznes itin visas
Mums katram savas zilos kalnos zied.

(T.Lāse)

Silti sveiciens GUNDEGAI PAŅKO jubilejā!

Anita no Liepājas

Savā sirdī vienmēr nes
Saules starus gaišāko,
Tad būs viegli pārvarēt
Dzīves ceļu grūtāko.

Vēlu **ELMĀRAM SESKAM** prieku, laimi un ilgu mūžu nodzīvot! Daudz laimes dzīves jubilejā!

Anita no Liepājas

♥ IEPAZĪSIMIES! ♥

Vīrietis (41 g.) vēlas iepazīties ar sievieti (30 – 40 g.), kurai patīktu dzīvot laukos. Saziņai lūdzu sūtīt sms uz mob. tel. 26088669.

DAUDZ NEDZIRDĪGO MĀCĀS DAŽĀDĀS SPECIALITĀTĒS

INĒSE IMMURE

Sācies jaunais mācību gads. Lai arī valstī skolēnu skaits katru gadu samazinās, daudz nedzirdīgo un vārdzirdīgo apgūst ne tikai pamata un vidējo izglītību, bet arī ļoti dažādas profesionālās izglītības programmas. Pieci nedzirdīgie uzsāk arī augstākā līmeņa studijas.

Jāpiebilst, ka uz š. g. 2. septembri surdotulka pakalpojums mācību iestādēs piešķirts 60 cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem.

PAMATA UN VIDĒJĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS

Rīgas Speciālajā internātpamatskolā bērniem ar dzirdes traucējumiem mācības 1. klasē uzsāk 9 bērni. Kopējais skolēnu skaits šajā mācību gadā – 99. Kā stāsta skolas direktore Kristiāna Pauniņa, no šī gada skola piedāvā arī vidusskolas programmu, bet klasi nevarēja nokomplektēt. Skola piedāvā arī profesionālo pamatizglītības programmu „Mājturība”, ko apgūst 12 audzēkņi 9. n. klasē.

Valmieras Vārdzirdīgo bērnu internātvidusskolā – attīstības centrā kopā 105 bērni ar dzirdes traucējumiem apgūst gan pamata, gan vidējo izglītību. Mācības 1. klasē uzsāk 17 skolēni. Vidusskolā 10. klase šajā mācību gadā nebūs. Arī jauninājumu mācību programmās nebūs. 81 audzēknis mācās speciālās pamatizglītības programmā, 12 apgūst speciālās pamatizglītības programmu audzēkņiem ar garīgās attīstības un dzirdes traucējumiem. Speciālās vispārējās vidējās izglītības profesionālā virziena programmu apgūst 12 skolēni.

Daugavpils logopēdiskajā internātpamatskolā speciālās pamatizglītības mazākumtautību programmā izglītojamiem ar dzirdes traucējumiem mācās 14 skolēni (3. un 7. klasē pa 7). Vēl daži bērni mācās citās programmās.

Rīgas Raiņa 8. vakara/ maiņu vidusskolā 10. n. klasē iestājušies 7 nedzirdīgie skolēni. 11. n. klasē – 12, 12. n. klasē – 9 audzēkņi. Divi mācās kopā ar dzirdīgajiem.

Rīgas 51. vidusskolā 10. klasē iestājies viens skolēns ar dzirdes traucējumiem, 11. klasē mācīsies 9. Šovasar vidusskolu pabeidza 18 skolēni ar dzirdes traucējumiem.

PROFESIONĀLO IZGLĪTĪBU APGŪST

Rīgas amatniecības vidusskola ziņo, ka divas jaunietes apgūs vizuālās reklāmas noformētāja specialitāti, viens iestājies koka un metālmākslas nodaļā, lai apgūtu stila mēbeļu modelētāja specialitāti. Mācības turpina 18 audzēkņi.

Alsviķu arodskolā šogad mācības galdnieka specialitātē uzsāk 3 audzēkņi ar dzirdes traucējumiem. 3. kursā nedzirdīgie apgūst koksnes materiāla apstrādātāja (2 audzēkņi), pavāra (1) un šuvēja (1) profesiju.

Barkavas Profesionālajā vidusskolā mācības 1. kursā uzsāk 3 audzēkņi: Eiropas Sociālā fonda programmā „Būvdarbi” – 2, programmā „Būvdarbi” – 1. Kopā Barkavā mācās 28 audzēkņi ar dzirdes traucējumiem (2 – programmā „Lauksaimniecība”, 26 – programmā „Būvdarbi”).

Pa vienam audzēknim iestājušies **Kuldī-**

gas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālajā vidusskolā – konditoreja, **Viesnīcu biznesa koledžā** – viesnīcu pakalpojumi, **Valmieras Profesionālajā vidusskolā** – pārtikas produktu ražošanas tehnika un **Zaļenieku Profesionālajā vidusskolā** – restaurācijas darbi.

Cīravas profesionālajā vidusskolā (Aizputes novadā) pavāra specialitāti apgūst 4 audzēknes.

Rīgas Valsts tehnikumā Enerģētikas nodaļā par elektriķi mācās viens jauniešs.

Malnavas koledžā (Kārsavas novadā) autotransporta specialitāti apgūst viens jauniešs, bet automehāniķa specialitāti – 4.

Ventspils Tehnikumā par elektronikas tehniķi 4. kursā mācās viens.

Sociālās integrācijas valsts aģentūras (SIVA) **Jūrmalas profesionālajā vidusskolā** mācības programmā „Ēdināšanas serviss” uzsāks četri, bet programmā „Elektrotehnika un elektronika” – 1 audzēknis.

Jāpiebilst, ka šovasar Jūrmalas profesionālās vidusskolas programmu „Elektronika un elektrotehnika” absolvēja audzēknis Guntis Andžāns.

UZSAK STUDIJAS, TURPINA STUDĒT

SIVA Koledžā Artūrs Suharževskis apgūs studiju programmu „Informācijas tehnoloģijas” datorsistēmu un datortīklu administratora specialitātē.

Latvijas Biznesa koledžā programmētāja specialitātē mācīsies Māra Kursīte, kura izvēlējusies Informācijas tehnoloģijas tālmācības studijas, un Kārlis Valdmanis, kurš apgūs grāmatvedību.

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā bakalaura studijas „Sporta zinātnē” uzsāks Maira Bruže.

Biznesa vadības koledžā iestājies Zigmārs Ungurs, kurš mācīsies par sabiedrisko attiecību speciālistu.

Latvijas Universitātē otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu „Skolotājs” apgūst divas studentes.

Vadības un sociālā darba augstskolā „Attīstība” studiju programmu „Sociālais darbs” apgūst divi studenti, bet programmu „Rehabilitētājs” – 5.

Sociālo darbu mūsējie apgūst arī **Rīgas Stradiņa universitātē**: viens bakalaura studiju programmu un divi maģistra studiju programmu.

Liepājas universitātē sociālā darbinieka specialitātē mācās divi.

Veiksmīgu jauno mācību gadu!▲

NEGRIBAS ATPALIKT

ZIGMĀRS UNGURS

Kāpēc es arī beidzot izlēmu mācīties?

Tāpēc, ka sāka urdīt atpalcības sajūtu. Skatos, ka daudzi nedzirdīgie mācās un iegūst pirmā vai otrā līmeņa augstāko izglītību. Protams, esmu ļoti daudz ko iemācījies projektu realizācijā, bet, lai šīs prasmes liktu lietā, jebkurā darbavietā prasīs profesionālās izglītības diplomu.

Tāpēc esmu iestājies Biznesa vadības koledžā un mācīšos 2,5 gadus par sabiedrisko attiecību speciālistu. Programmā iekļauti mācību priekšmeti, kas mani patiešām interesē: komunikācijas teorijas, mārketinga, psiholoģija, reklāma, sabiedriskās attiecības, socioloģija un žurnālistika.

Kāpēc izvēlējos tieši šo koledžu? Jo tā ir vienīgā specializētā tālmācības augstskola Latvijā, pirmā, kas Latvijā sāka praktizēt tālmācību. Šogad koledžai aprit 10 gadi, un šajā sakarā visiem šāgada studentiem dota 50% atlaide maksai pirmajam mācību gadam. Izpētīju arī citu mācību iestāžu piedāvājumus, tam ziedoju veselu dienu, bet galu galā paliku pie Biznesa vadības koledžas.

Attieksme pret studentiem jūtama lieliska. Uzzināju, ka tur mācās pārsvarā pieredzējuši cilvēki, kuri strādā, ir daudz ko jau paši apguvuši praksē, tāpēc studenti ir prasīgi un lektoriem neizdosies viņiem pasniegt tukšu, frāzainu teoriju, kas nav balstīta uz prakses. Tā ir zināma garantija, ka iegūšu labu izglītību.

Sabiedrisko attiecību speciālisti ir diezgan pieprasīta profesija, iedomājos, ka arī LNS nav cilvēka ar šādu specialitāti. Sabiedrisko attiecību jeb PR speciālists ir cilvēks, kas uzņēmumā vai organizācijā nodrošina gan iekšējo, gan ārējo komunikāciju ar sabiedrību un veido organizācijas tēlu.

Sabiedrisko attiecību speciālisti argumentēti, saprotamā valodā skaidro savas organizācijas vadības lēmumus un jaunās iniciatīvas visai sabiedrībai. Viņiem ir jāprot jāpārliecina sabiedrība par šo lēmumu pareizību un jānovērš konflikti pašā organizācijā. ▲

ĪSAS ZIŅAS NO LNS MĀJASLAPAS

BIEDRĪBĀS

Spēles Liepājas pludmalē

20. jūlijā jalgavnieki devās uz Liepāju, uz smilšu volejbola sacensībām starp Kurzemi un Zemgali. *J, 13.08.2013*

Plaviņu komandai medaļu bišums novada svētkos

Plaviņu novada domes Sporta svētkos 3. augustā sekmīgi piedalījās arī nedzirdīgie plaviņieši, kopā savācot 11 medaļas. *J, 14.08.2013*

Plaviņu reģionālās biedrības vasaras aktivitātes

Ar šādu nosaukumu 6. augustā internetā ievietots plašs Aināra Osmaņa materiāls par Plaviņu biedrības šīs vasaras veikumu. *J, 13.08.2013*

Ziņas no Tukuma grupas: notikumi jūlijā

Tukumnieki iekļāvās savas pilsētas pasākumos – pilsētas svētkos un Rožu dienā. *J, 16.08.2013*

PROJEKTOS

ESF/ LNS projekta „Attīstības vektors” noslēgumā – Latvijas mēroga konference

Tās tēma „Nevalstisko organizāciju līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā – labās prakses piemēri un iespējas”. *J, 08.08.2013*

Valmieriešiem pievienojas rīdzinieki

Projekta „Klusuma pasaule” ietvaros Valmieras biedrība no 2. līdz 4. augustam rīkoja nūjošanas pārgājienu

LATVIJĀ

Pludmales volejbols kļūst populārs

Jūrmalā, Majoru pludmalē 10. augustā notika Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas čempionāts pludmales volejbolā. *VZ, 16.08.2013*

Bērņus varēs pieskatīt vecvecāki

Saņemot valsts atbalstu, bērņus varēs arī vecmāmiņa vai vectētiņš, vai arī cits seniors, kuram vecāki uzticas. *VZ, 16.08.2013*

PASAULĒ

Nedzirdīga meitene iejūtas dzirdīgo skolā neierastā veidā

Iekļaušanās sporta komandā ļoti palīdzēja jaunajā situācijā. *J, 07.08.2013*

Nedzirdīgajam Vācijā neļauj ziedot asinis

Vadīms jūtas diskriminēts un ir ļoti neapmierināts par to, ka klīnika nav spējīga izmantot viņa piedāvājumu ziedot asinis. *VZ, 16.08.2013*

Ventspilnieki sāk jauno sezonu svaigās telpās (attēlā)

No 2. maija līdz jūlijam notika klubam telpu kosmētiskais remonts. Paldies brīvprātīgajiem! *J, 29.08.2013*

Tas bija viens liels piedzīvojums – saprast nesaprotamo

24. augustā Kuldīgas RB saviem biedriem organizēja braucienu uz Tartu Igaunijā. *J, 30.08.2013*

nometni Tūjā pie jūras. *VZ, 09.08.2013*

Pateicība brīvprātīgajiem
3. augustā projekta „Klusuma pasaule” ietvaros notika nedzirdīgo brīvprātīgo palīgu saiets „Es mīlu Latviju”. *VZ, 09.08.2013*

Rēzeknē projektus realizē pat naktī!

Projekta „Klusuma pasaule” ietvaros šajā pasākumā pastaigā pa ielām pilsētas nakts gaismas efektus romantiskā noskaņā kopīgi izbaudīja 15 dalībnieki. *VZ, 16.08.2013*

Rīgā problēmas daudziem autovadītājiem

Autostāvvietās, kuras apsaimnieko „Rīgas satiksme”, 67 kases aparāti vairs nepieņem skaidru naudu. Tajos var maksāt tikai ar bankas kartēm. *VZ, 16.08.2013*

Pērkot alkoholu, jauniešiem jāuzrāda personas dokuments

Tas jādara, vienalga, vai pārdevējs to pieprasa vai ne. *VZ, 23.08.2013*

ASV prezidents izvēlas nedzirdīgu juristi darbam Baltajā namā

Jaunā darbiniece pārraudzīs Baltā nama darbību jomā, kas skar cilvēku ar īpašām vajadzībām problēmas. *J, 20.08.2013*

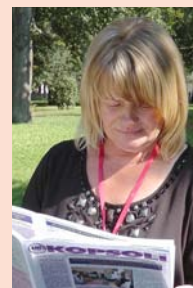
Nedzirdīgais uzvar britu realitātes šovā

19. augustā ar nedzirdīgā Sema Evansa (23) uzvaru noslēdzās realitātes šova „Big Brother”. *J, 23.08.2013*

Sagatavoja: Zigmārs Ungurs, foto: Raisa Civkunova

LASĪTĀJI VĒRTĒ

„Kopsolī” augusta numuru komentē NADEŽDA JEFREMOVA, jaunā LNS Goda biedre un Valmieras Nedzirdīgo sporta kluba „Tālavas NS” vadītāja

Tiklīdz saņemu „Kopsolī”, tā uzreiz izšķirstu visu avīzi, jo ļoti gribas zināt, kas ir uzrakstīts katrā lappusē. Tad avīzi aiznesu mājās un sāku kārtīgi lasīt. Vispirms lasu tos rakstus, kas mani visvairāk interesē, piemēram, sāku lasīt par kultūru, tad lasu par sportu, intervijas ar cilvēkiem, kā arī ļoti interesē projektu realizācijas gaita visās biedrībās. Šos rakstus izlasu vispirms, pēc tam pamazām lasu pārējos.

Šajā augusta numurā ar lielu interesi lasīju rakstu par bijušo Smiltenes biedrības vadītāju Jāni Leimani, kurš 1947. gadā nodibināja Valmieras biedrību. Es pati viņu ļoti labi pazinu, tāpēc bija interesanti lasīt viņa dzīves aprakstu.

Vispār ir apsveicami, ka Kopsolī neaizmirst LNS vēsturi un raksta par to. Šie raksti man vienmēr ir interesanti un uzskatu, ka šādiem rakstiem ir jābūt, lai nedzirdīgajiem jauniešiem būtu iespēja uzzināt par Latvijas nedzirdīgo kultūras vēsturi.

Vēl man ļoti patīk raksti par to, kā nedzirdīgie dzīvo ārzemēs. Piemēram, augusta numurā bija raksts par Ritu Fedotovu, kura tagad dzīvo Beļģijā. Bija ļoti interesanti lasīt, kā viņai tur klājas, kādas problēmas radās un kā tās risināja, un salīdzināt to visu ar mūsu Latvijas apstākļiem. Situācija Latvijā labāk atklājas tad, ja ir ar ko salīdzināt.

Mani ļoti ietekmēja rakstiņš 11. lappusē „Glābējs” par nedzirdīgu jaunietai – slīcēju glābēju. Dzīvojot Latvijā, grūti iedomāties, ka nedzirdīgajam šādā jomā vispār dotu izdevību parādīt savas spējas.

Ļoti vērtīga ir arī pēdējā „Kopsolī” lappuse, kur publicē pasākumu plānus, jubilārus, līdzjūtības. Tur var laikus redzēt, ka pazīstamiem cilvēkiem pienākusi jubileja, un tad var aizbraukt un apsveikt, citādi neatcerētos un palaistu garām. Tikai man ieteikums jubilāru apsveikumu sadaļu veidot krāsaināku, krāšņāku, piemēram, ar puķītēm. Citādi tā no, piemēram, turpat apakšā *Līdzjūtību* sadaļas ir grūti atšķirama, atšķiras tikai ar krāsu. Bet tā nevajadzētu būt, vajadzētu redzamāku, krāsaināku atšķirību!

Par kādām tēmām vairāk vajadzētu rakstīt? Nu, par nedzirdīgo dzīvi ārzemēs nekad nav par daudz. Mani interesē sports, bet saprotu, ka tā LNS nav prioritāte un ar vienu lappusi rezultātu paziņošanai pietiek. Manuprāt, nedzirdīgie gribētu vairāk uzzināt par veselības saglabāšanu, par jaunām metodēm medicīnā, piemēram, kriosaunu, infrasarkanu staru pirti un tamlīdzīgi.

Man ļoti patīk, ka „Kopsolī” ir tik krāsains. Foto kvalitāte ir laba, un to ir pietiekami daudz. Vienmēr jau gribētos vairāk, bet visam jau savas robežas. Bet vispār, ja atceras iepriekšējos Kopsolī numurus, jāatzīst, ka tie visi ir ļoti labi. Jūs tur – Kopsolī – esat malači!

Materiālu organizēja un fotografēja:
Zigmārs Ungurs

JAUNO PAAUDŽU NOMETNES ĀRVALSTĪS

IVARS KALNIŅŠ NO PERSINISKĀ ARHĪVA

Mūsu jaunā paaudze aizvadījusi samērā bagātu vasaru. Mūsējie piedalījušies bērnu nometnē Holandē, junioru nometnē Itālijā un jauniešu – Holandē.

15. – 22. jūlijā Groningenā, Holandē norisinājās otrā Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības bērnu nometne „Komandas darbs holandiešu stilā” (9 – 12 gadu vecumam).

12. – 20. jūlijā Romā, Itālijā notika piektā Pasaules nedzirdīgo federācijas Jauniešu sekcijas junioru nometne par tēmu „Zīmes pasaulē” (13 – 17 gadu vecumā).

10. – 24. jūlijā Ommenā, Holandē norisinājās trešā Starptautiskā nedzirdīgo un dzirdīgo jauniešu apmaiņas nometne par tēmu „Reģistrējieties, lai spēlētu”.

Šajā nometnē Latvijas jaunieši piedalās jau trešo vasaru. Šovasar tajā saradās ap 45 jaunieši – no Latvijas, Grieķijas, Beļģijas, Nīderlandes, Polijas, Čehijas, Lietuvas un Ungārijas. Bet no Latvijas piedalījās Laura Pliska, Paula Kesenfelde, Kristaps Štelmahers, Kristaps Legzdīns un Edgars Brašmanis. Puse no dalībniekiem bija dzirdīgi. Šīs nometnes galvenā tēma bija sports un prasme būt līderim, darboties komandā.

Šīs nometnes programmā bija dažādas nodarbības, aktivitātes, spēles un ekskursijas. Tajā piedalījās 40 bērni no 14 valstīm, tostarp Dārta Zariņa un Estere Gabrāne ar līderi Kristu Bļiznu no Latvijas.

Krista stāsta: „Nometnes programma tika izstrādāta atbilstoši bērnu vecumam. Nedēļas laikā bija tikai 2 nelielas lekcijas, pārsvarā atraktīvas spēles, bieži gājām peldēties. Mums, līderiem, bija jāiesaistās darbā ar bērniem, lai viņiem nodrošinātu vairāk iespēju pilnvērtīgi atpūsties. Meitenēm visvairāk patika komunicēt ar citvalstu bērniem. Viņas tur patiešām lieliski pavadīja laiku, augu dienu nenogurstoši spēlējās ar visiem. Mūsu meitenes publikas priekšā drosmīgi prezentēja Latviju un demonstrēja latviešu tautas dejas.”

Junioriem bija iespēja dalīties pieredzē un apmainīties ar labās prakses piemēriem pasaulē dažādās kultūras jomās. Plašu nometnes programmu izbaudīja 68 juniori ar 26 līderiem no visas pasaules (26 valstis), to vidū mūsējie: Elza Alise Zariņa un Rūdolfs Stupāns ar līderi Andu Tīdemani.

Līdere Anda par šo nometni: „Mūsējie tajā piedalījās pirmo reizi. Junioriem vislabāk patika atraktīvās nodarbības, bija arī atpūtas un citi pasākumi, kā arī ekskursijas (Vatikāns, Kolizejs, Nedzirdīgo asociācijas ēka un „Maģijas zeme”). Viņu uzmanību piesaistīja populārā nedzirdīgā amerikāņu aktiera Roba Roja (Rob Roy) improvizāciju nodarbības. Junioriem bija iespēja iegūt jaunus draugus un iemācīties starptautisko zīmju valodu. Nometnes programma bija pārdomāta, tāpēc mēs visi bijām gandarīti par pavadīto laiku. Atbraucām mājās ļoti apmierināti.”

Dalībiece Laura vērtē: „Divu nedēļu laikā mums bija iespēja tuvāk citam citu iepazīt, saskarties ar dažādām kultūrām. Katrai valstij bija jāorganizē un jāsaplāno sava diena. Latviešu dienā spēlējām divieļu volejbolu, tautas bumbu, „aklo” futbolu un arī sastādījām orientēšanās maršrutu. Par „latviešu” dienu saņēmām ļoti daudz labu atsauksmju no vadības un pārējiem nometnes dalībniekiem.

Trīs dienas mums vajadzēja pavadīt, klejot pa Nīderlandes pilsētām bez naudas un pārtikas. Veicot dažādus uzdevumus, mums bija iespēja sēsties zirgam mugurā, braukt policijas mašīnā, pavizināties ar atkritumu izvedēju, nolaizīt sveša cilvēka saldējumu, apciemot holandiešu ģimenes, doties braucienā ar paštaisītu plostu, rīteni un kanoe laivām un darīt vēl daudzas trakas lietas. Mācījāmies „izdzīvot” sadarbojoties.

Kopumā varu teikt, ka tā bija lieliska pieredze, kuru atcerēšos visu dzīvi, jo bija iespēja darīt tādas lietas, kādas nekad neiedomātos darīt citos apstākļos.”

Mūsu jauno paaudžu dalība šajās nometnēs notika, pateicoties Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijai. Paldies! ▲

IEPAZĪSTI RĪGU!

BAIBA BICENA

VAKARBUĻI UN LIELUPES IETĒKA JŪRĀ

Ar 36. autobusu (vasarā kursē arī 3. autobuss) jābrauc uz Bolderāju – līdz galam. Uz visām pusēm atrodas ūdeņi: pa kreisi – Buļupe, priekšā Lielupe, pa labi jūra.

Gar Lielupes krastu var iet līdz tās ietekai jūrā, pēc tam gar jūru uz Vakarbuļļu peldvietu, kas ir labiekārtota.

Ja gribas vēl pastaigāties, var neiet uz autobusu, bet gar jūras malu doties uz Daugavgrīvu – tas būtu vairāk nekā stundu ilgs gājieni. Var iet arī gar Buļupes krastu līdz Rītabuļļiem.

SKULPTŪRU PARKS PIE MĀRUPĪTES UN ARKĀDIJAS PARKS

Vistuvāk Induļa Rankas veidotajam Skulptūru parkam pieņāk 55. autobuss (pietura Mežotnes iela), bet var braukt arī ar 10. vai 25. autobusu, tikai tad būs tālāk jāiet un jāpamaldās šaurajās ieliņās.

Te atrodas vairāku tēlnieku mājas, bet vidū likumo mazā Mārupīte. Kad apskatīta galvenā daļa, tad tālāk var iet pa Slampes ielu – arī tās malās izstādītas skulptūras. Aiz tiltiņa pāri upītei sākas Codes iela. Kādu brīdi nekā interesanta nav, bet tad atkal parādās laukums ar skulptūrām un visādām jocīgām instalācijām. Nesteidzieties, kādu brīdi vēlreiz pastaigājiet gar upītes krastiem – varbūt vēl kaut ko interesantu atradīsiet!

Ja ar šo pastaigu pietiek, tad varat doties mājās. Ja ne, tad varat kājām doties uz Arkādijas parku.

Ja no Codes ielas nogriezīsieties pa Kalvenes ielu pa kreisi, šķērosiet Imulas ielu un paiesiet vēl tālāk, nepalaidiet garām mazu, šauru bezvārda ieliņu, kas ved pāri Mārupītes pietekai Bieķēngrāvim! Pa to var nokļūt Īvandes ielā, bet no tās – Spirgus ielā.

Skatieties, kur gar Mārupīti ir taciņa (zaļais veloceliņš) un tālāk ejiet pa to. Celiņš izved zem Ulmaņa gatves, zem Jūrmalas dzelzceļa uzbērums, un beidzas pie Māras diķa. No tā vairs nav tālu līdz gleznainajam Arkādijas parkam. **Turpmāk vēl!** ▲

Ieguldījums tavā nākotnē

LNS projekts „KLUSUMA PASAULE”

Tematiskā starplika nr. 5

JŪS JAUTĀJĀT, MĒS ATBILDAM

Kādos gadījumos NVA nedzirdīgajiem klientiem nodrošina tulka pakalpojumu un kādos gadījumos nedzirdīgajam pašam par to jāgādā?

Skaidro NVA Sabiedrisko attiecību nodaļa (tālr.: 67021744; 67021808; info@nva.gov.lv)!

ESF projekta „Kompleksi atbalsta pasākumi” aktivitāšu dalībniekiem ar dzirdes traucējumiem surdotulkojums tiek nodrošināts:

- aktivitātē „Darba vieta jauniešiem”;
- karjeras plānošanas un citu speciālistu (psihologa, psihoterapeita) individuālo vai grupu konsultācijās.

Surdotulka pakalpojumus NVA nodrošina arī tiem bezdarbniekiem ar dzirdes invaliditāti, kuri piedalās:

- valsts līdzfinansētajos nodarbinātības Pasākumos noteiktām personu grupām,
- profesionālajā vai neformālajā apmācībā ESF projekta “Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība Latvijā -2” ietvaros.

ZINĀŠANAI! NVA Rīgas reģionālās filiāles klienti ar dzirdes traucējumiem surdotulkojumu var izmantot konsultāciju laikā pie nodarbinātības aģenta vai karjeras plānošanas speciālista. Surdotulkošana konsultāciju laikā notiek tiešsaistē ar WEB kameru starpniecību.

To paredz NVA un LNS parakstītais sadarbības līgums par surdotulku pakalpojumu nodrošināšanas pilotprojekta uzsākšanu NVA Rīgas reģionālajā filiālē, tāpēc pirmie surdotulkojuma pakalpojumu konsultāciju laikā saņem tie nedzirdīgie klienti, kas apmeklē NVA Rīgas reģionālo filiāli, vēlāk šis pakalpojums būs pieejams visās NVA filiālēs.

Kā tas notiek, varat uzzināt, paskatoties **LNS mājaslapā videoziņās nr. 195** ievietoto video deologu 2.08.2013.

NODARBINĀTĪBAS VEICINĀŠANA, SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBA

NVA: „DARBNĪCAS JAUNIEŠIEM” PROFESIJAS IZVĒLEI

INESE IMMURE

ESF projekta „Kompleksi atbalsta pasākumi” ietvaros Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) piedāvā jaunu aktivitāti jauniešiem bezdarbniekiem – „Darbnīcas jauniešiem”, kuri vēl nezina, par ko kļūt vai kuriem grūti izvēlēties sev piemērotāko plašajā profesiju piedāvājumā.

To var izmantot NVA reģistrētie jaunieši bezdarbnieki vecumā no 15 līdz 24 gadiem, kuri atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

- nav ieguvuši profesionālo izglītību;
- nav bijuši iepriekš nodarbināti.

Tas nozīmē, ka darbnīcā var iesaistīties gan jaunieši, kuri iepriekš ir strādājuši, bet viņiem nav profesionālās izglītības, gan jaunieši, kuri iepriekš nav strādājuši, bet viņiem ir profesionālā izglītība.

Deviņu nedēļu laikā „Darbnīcas jauniešiem” ietvaros jaunieši izglītības iestādē varēs iepazīt trīs profesionālās izglītības programmas. Būs gan teorētiskās nodarbības (līdz 40%), gan praktiskās (ne mazāk kā 60%), kurā varēs uzzināt katras profesionālās izglītības programmas specifiku un iegūt pirmo profesionālo pieredzi, lai vēlāk būtu vieglāk izvēlēties piemērotāko turpmākās izglītības un profesionālās darbības jomu.

NOTEIKUMI

Apmācības notiks **klātienē katru darba dienu** – ne mazāk kā 6 akadēmiskās stundas dienā.

Jauniešiem ar invaliditāti **maksās stipendiju – 60 Ls mēnesī** (pārējiem 40 Ls mēnesī) proporcionāli iesaistes dienām. Tas nozīmē, ka jauniešiem maksās par faktisko nodarbību apmeklējumu. Nepieciešamības gadījumā izglītības iestāde **nodrošinās jaunieša izmitināšanu dienesta viesnīcā**. Tas nozīmē – ja jauniešis nedzīvo tur, kur atrodas izvēlēta mācību iestāde, viņam mācību laikā piedāvās bezmaksas dzīvošanu.

Kā paskaidroja NVA pārstāve **Santa Borkovica, uzturnauda nav paredzēta**, jo jaunieši aktivitātes īstenošanas laikā saņem stipendiju, ko var tērēt pēc vajadzības, un to savā ziņā var uzskatīt par uzturnaudu. **Arī ceļa nauda netiek maksāta**, jo paredzēta dienesta viesnīcā.

ESF projekta „Kompleksie atbalsta pasākumi”

aktivitātes „Darbnīcas jauniešiem” ietvaros **surdotulka pakalpojumus NVA pagaidām nenodrošina**. Tas nozīmē, ka jauniešiem šinī gadījumā jāizmanto SIA „Rehabilitācijas centrs” piedāvātais surdotulka pakalpojums.

PIETEIKŠANĀS

Lai piedalītos aktivitātē „Darbnīcas jauniešiem”, jauniešiem bezdarbniekiem vispirms jāiet uz NVA filiāli pie ESF projekta „Kompleksi atbalsta pasākumi” karjeras konsultanta, jāpasaka, ka vēlas izmantot šo piedāvājumu, un jāaizpilda pieteikums.

Pēc tam viņš saņems karjeras plānošanas konsultāciju. Ja konsultants novērtēs, ka piedalīšanās pasākumā ir nepieciešama, tad jauniešis sadarboties ar karjeras konsultantu izvēlēties trīs piedāvātās profesionālās izglītības programmas vienā no 19 mācību iestādēm.

Kad jauniešis būs saņēmis NVA norīkojumu, viņam **10 darba dienu laikā jāierodas izvēlētajā izglītības iestādē**, kur ar iestādes pārstāvi vienojas par dalības aktivitātē uzsākšanas datumu un nodarbību apmeklējumu grafiku. Izglītības iestāde aktivitātes īstenošanu uzsāk ne vēlāk kā 10 darba dienu laikā, kopš saņēmusi norīkojumu no jaunieša, attiecīgi tādā pašā laikā jauniešiem jāuzsāk nodarbību apmeklēšana izvēlētajās profesionālās izglītības programmās.

Vairāk par jauno pasākumu „Darbnīcas jauniešiem” un izglītības iestāžu programmu sarakstu lasiet NVA mājaslapā: <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=433&mid=313&txt=3180&from=0>

Paldies Santai Borkovicai, Nodarbinātības valsts aģentūras Pakalpojumu departamenta Nodarbinātības pasākumu nodaļas ESF projekta „Kompleksi atbalsta pasākumi” vecākajai ekspertei, par konsultāciju raksta tapšanas gaitā. ▲

1. Jauniešis bezdarbnieks **dodas uz NVA filiāli pie karjeras konsultanta**

2. Jauniešis aizpilda **pieteikuma anketu**, saņem konsultāciju, **izvēlas Izglītības iestādi un trīs profesionālās izglītības programmas**

3. Jauniešis **saņem norīkojumu 2 eksemplāros** (viens jauniešim, otrs izglītības iestādei)

4. Jauniešis **10 darba dienu laikā ierodas Izglītības iestādē un iesniedz norīkojumu**

5. Izglītības iestādē jauniešis **vienojas par nodarbību sākšanu un pasākumu plānu visam periodam**

6. Izglītības iestāde jaunieši **iepazīstina** ar teorētiski ar trīs izglītības programmām un pēc vajadzības **izmitina** dienesta viesnīcā

7. Iestāde izsniedz jauniešiem **Apliecinājumu** par dalību aktivitātē "Darbnīcas jauniešiem"

8. Jauniešis **izvēlas piemērotu turpmākās izglītības un profesionālās darbības jomu**

BEZDARBNIEKIEM BŪS PIEEJAMĀKI ALGOTIE PAGAUDU SABIEDRISKIE DARBI

INĒSE IMMURE

Bezdarbniekiem turpmāk būs vienkāršāk iesaistīties algotos pagaidu sabiedriskajos darbos.

Līdz šim pagaidu darbos varēja iesaistīties bezdarbnieki, kuri nesaņem bezdarbnieka pabalstu un reģistrēti bezdarbnieka statusā vismaz sešus mēnešus. No šā gada 21. augusta pagaidu darbiem varēs pieteikties arī cilvēki, kas nesaņem bezdarbnieka pabalstu un ir reģistrēti bezdarbnieka statusā mazāk par sešiem mēnešiem, bet vismaz 12 mēnešus nav strādājuši. Atalgojums, ko saņem bezdarbnieki, iesaistoties algotos pagaidu sabiedriskajos darbos, ir 100 latu mēnesī.

Kopsolī interesējās, vai cilvēkiem ar invaliditāti ir kādas priekšrocības attiecībā uz algotā pagaidu sabiedriskā darba iegūšanu? Vārūt kāda labvēlība ir paredzēta darba devējiem, kuri pieņems darbā cilvēkus ar invaliditāti?

Kā paskaidroja **Anna Vībe**, Labklājības ministrijas Eiropas Savienības struktūrfondu departamenta vecākā referente, „pasākuma mērķa grupa neparedz ierobežojumus attiecībā uz cilvēka ar invaliditāti iesaisti pasākumā. Tomēr, ņemot vērā pagaidu sabiedrisko darbu specifiku (proti, tas ir zemu kvalificēts darbs, kas bieži vien prasa fizisku piepūli), pašam cilvēkam ar invaliditāti jāizvērtē, vai iesaiste pasākumā ir atbilstoša cilvēka iespējām. MK noteikumi neparedz papildu izmaksas vai kādas priekšrocības.

Tomēr ir citi pasākumi, piemēram, noteiktām personu grupām (1.4.1.1.2.apakšaktivitāte „Atbilstošs nodarbinātības pasākumi mērķgrupu bezdarbniekiem”), kur ir paredzētas izmaksas nepieciešamajiem pielāgojumiem, lai cilvēks ar invaliditāti pilnvērtīgi var iesaistīties pasākumā (piemēram, darba vietu pielāgošana personu ar invaliditāti vajadzībām atbilstoši ergoterapeita sniegtajam atzinumam, personu ar invaliditāti nodarbināšanai nepieciešamo speciālistu – ergoterapeitu, surdotulku vai asistentu piesaiste).”

Uzziņai: 2013. gada augusta sākumā NVA bija reģistrēti 9 496 bezdarbnieki ar invaliditāti, no tiem ar dzirdes invaliditāti – 200, ilgstoši bez darba bija 96 bezdarbnieki ar dzirdes invaliditāti, savukārt bez darba līdz 6 mēnešiem bija 61 bezdarbnieks ar dzirdes invaliditāti. ▲

VECVECĀKI VAR PIESKATĪT MAZBĒRNUS PAR MAKSU

INĒSE IMMURE

No 1. septembra vecāki, kuru bērni vecumā no 1,5 līdz 4 gadiem uzņemti rindā pašvaldības bērnudārzā, bet tajā nav iekļuvuši, var izmantot jaunu bērna uzraudzības pakalpojumu.

Bērnus pieskatīt un saņemt valsts atbalstu tagad var arī bērna vecmāmiņa vai vectētiņš, vai arī cits seniors, kam vecāki uzticas.

Valsts atbalsts par viena bērna pieskatīšanu ir līdz Ls 100 mēnesī par pilna laika pakalpojumu ar noteikumu, ka valsts atbalsta un pašvaldības līdzfinansējuma kopējais apjoms vienam bērnam nepārsniedz Ls 160 Rīgas reģionā un Ls 130 citviet Latvijā.

Lai saņemtu valsts atbalstu, Valsts ieņēmumu dienestā jāreģistrējas kā pašnodarbinātajam vai mikrouzņēmuma īpašniekam. Jāiziet arī obligātā veselības pārbaude (maksā 20 – 30 latus).

Pēc tam personīgi vai pa pastu, vai elektroniskā veidā jāiesniedz Izglītības kvalitātes valsts dienestā pieteikums par reģistrēšanos kā bērna uzraudzības pakalpojumu sniedzējam. Dienests mēneša laikā pārbaudīs, vai seniora vārds nav atrodams sodu reģistrā. Senioram jāuzrāda arī apliecība par prasmēm sniegt pirmo palīdzību, piemēram, autovadītāja apliecība. Ja tādas nav, šos kursus var iziet kādā autoskolā, kas maksā ap Ls 20. Vecvecāki pēc izvēles var pieskatīt bērnus gan savās, gan bērna vecāku mājās.

No 1. septembra līdz gada beigām bērnu uzraudzības pakalpojumu var sniegt arī tie, kas nav apmeklējuši aukļu kursus, bet pēc 1. janvāra – vairs ne. Ja šajā laikā seniors nebūs vismaz iestājies aukļuursos, tad no 1. februāra viņš nevarēs saņemt atbalstu par bērnu pieskatīšanu.

Vairāk par to lasiet www.lv.raksta.com „Mazbērnus varēs pieskatīt par maksu” (09.08.2013) un Swedbank komentārā <http://www.manasfinanses.lv/2013/08/12/komentars-par-valsts-atbalstu-berna-uzraudzibas-pakalpojumu-apmaksai/>▲

LIKUMS AIZLIEDZ SMĒĶĒT BĒRNA KLĀTBŪTNĒ

INĒSE IMMURE

No šā gada 4.jūlija stājās spēkā grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā, kas aizliedz smēķēt bērna klātbūtnē un nosaka to par fizisku vardarbību pret bērnu.

Kā jaunais aizliegums darbosies praksē un kāpēc bija nepieciešami likuma grozījumi?

Latvijas Ārstu biedrības prezidents **Pēteris Apinis** LV portālam „Par likumu un valsti” stāsta, ka „bērns ir jāaizsargā no smēķētājiem gan tādēļ, lai glābtu bērna veselību, gan tādēļ, lai neradītu nikotīna atkarību jau no otrreizējiem tabakas dūmiem, jo cigaretes satur ap 700 ķīmisko savienojumu, degšanas procesā veidojas un smēķējot tiek ieelpots aptuveni 7000 vielu, no kurām vismaz 250 ir kaitīgas, bet 69 – kancerogēnas. Tas nozīmē, ka izraisa vēzi. Ieelpotie dūmi, tostarp darva, satur daudz ļoti sīku daļiņu, kuras nokļūst alveolās un var tieši uzsūkties sistēmiskajā asinsritē.”

Tātad tabakas savienojumu kaitīgās vielas un ķīmiskos savienojumus ieelpo ne tikai pats smēķētājs, bet arī cilvēki, kas atrodas

viņam blakus. Slimību profilakses un kontroles centrs uzsver, ka smēķēšana arī mašīnā apdraud pasažieru veselību.

Smēķēt bērna klātbūtnē aizliegts

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 48.pants noteic bērna aizsardzību no smēķēšanas un alkoholisko dzērienu ietekmes: „Bērns nedrīkst smēķēt un lietot alkoholiskos dzērienus. Bērns ir aizsargājams no smēķēšanas un alkoholisko dzērienu ietekmes. Bērns nedrīkst atrasties tabakas dūmu ietekmē, un bērna klātbūtnē nedrīkst smēķēt, lai nodrošinātu bērnam no dūmiem brīvu vidi”.

Likuma 1. pants tagad arī pasaka, ka bērna pakļaušana tabakas dūmu iedarbībai ir fiziska vardarbība.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 172.²pants paredz administratīvo atbildību par fizisku vardarbību pret bērnu – policija var izteikt brīdinājumu vai uzlikt naudas sodu līdz piecdesmit latiem. Ja pārkāpumu atkārtoti izdara gada laikā pēc administratīvā soda uzlikšanas – var uzlikt naudas sodu no divdesmit pieciem līdz simt piecdesmit latiem.

Kā likuma grozījumi darbosies dzīvē

LV portāls „Par likumu un valsti” skaidro, kā likuma grozījumi darbosies dzīvē.

Ja ģimenē vecāki smēķē, to ir aizliegts darīt bērna klātbūtnē vai telpās, kurās atrodas bērns. Vecāki var izmantot balkonu vai citu vietu kur smēķēt. Vecākiem nevajag uztraukties, ka bērnu varētu atņemt tikai tāpēc, bet viņiem ir jāveicina, lai smēķēšana nenotiktu bērna klātbūtnē.

Vecākiem un citiem cilvēkiem apkārt aizliegts smēķēt ārpus telpām, ja blakus ir bērns. Vecāki drīkst aizrādīt citiem, lai blakus bērnam viņi nesmēķētu.

Cilvēki, kuri redz šādus pārkāpumus ģimenēs, drīkst ziņot bāriņtiesai, iespējams ziņot arī anonīmi. Bāriņtiesa visu saņemto informāciju pārbaudīs un noskaidros, kāda ir situācija šajās ģimenēs. Ziņot var arī skolas, bērnudārza darbinieki un ārsti – ja bērns sūdzas, ka viņam ir problēmas, vai ārsts konstatē, ka bērnam ir nopietna kaite tādēļ, ka viņš pastāvīgi atradies tabakas dūmos.

Vairāk par to lasiet [LV portāla rakstā „Ar likumu aizliegts smēķēt bērna klātbūtnē”. Publicēts 30.08.2013: <http://www.lvportals.lv/skaidrojumi.php?id=257454>▲](http://www.lvportals.lv/skaidrojumi.php?id=257454)

OLIMPIĀDĒ DAĻĒJI APMIERINOŠI REZULTĀTI

SPORTA ĪSZIŅAS

ZIGMĀRS UNGURS SVETLANA STRAZDIŅA

Attēlā no kreisās Varis Strazdiņš, Māris Grēniņš pēc medaļas saņemšanas

Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas prezidents VARIS STRAZDIŅŠ informē par Starptautiskās Nedzirdīgo olimpiskās komitejas (ICSD) kongresu un Nedzirdīgo olimpiskajām spēlēm, kas notika šovasar jūlijā Bulgārijas galvaspilsētā Sofijā.

Kā vienmēr, pirms Olimpiādes notika ICSD kongress. Uz to aizbraucām divatā ar Kasparu Unti. Pirmie iespaidi saistījās ar lielo karstumu, kas valdīja šajā zemē. Pirmo reizi kongress ilga trīs dienas – agrāk bija viena diena, maksimāli divas, bet trīs bija pirmoreiz.

Kongresā tika izteikti dažādi priekšlikumi. Notika diskusijas par darbu, turpmākajiem uzdevumiem. Nobeigumā, protams, prezidenta un Valdes vēlēšanas – ja tas arī nebija pats galvenais, toties interesantākais notikums gan!

ICSD prezidents turpmākajos četros gados būs mūsu kaimiņu valsts Krievijas pārstāvis Valērijs Ruhļevs.

Viņš ilgus gadus jau ir Viskrievijas Nedzirdīgo biedrības prezidents, arī Krievijas Nedzirdīgo Olimpiskās komitejas prezidents. Pēc vizuālā izskata un rakstura ir stabils, masīvs cilvēks, kā jau bijušais cīkstonis. Kā strādās, to jau redzēsim. Jaunais ICSD prezidents pēc ievēlēšanas bija gan priecīgs, gan norūpējies, jo saprata, ka viņu gaida smags un atbildīgs darbs.

Pēc kongresa sākās Olimpiskās spēles. Atklāšanas ceremonijā pirmo reizi bija jauna kārtība: katras valsts delegācijai parādē drīkstēja būt tikai 3 cilvēki, kas nesa valsts nosaukumu un karogu. Ceremonija notika basketbola hallē, tāpēc tāda kārtība. Jo visi 4000 sportisti nevarētu satilpt basketbola laukumā. Pārējie sportisti atradās zālē, sēdēja skatītāju vietās hallē. Daudzu valstu sportisti bija vilušies un pārdzīvoja, ka nevarēs doties atklāšanas parādē. Žēlojās, ka pasūtīja speciālus parādes tērpus, bet tagad viņus neviens neredzēs.

Manuprāt, pārējo sportistu izvietošanai sēdvietās bija arī savs pluss – sportistiem pirms atbildīgā starta nebija stundām jānīkst stāvēt un ejot parādē. Jo parasti šis process ir diezgan laikietilpīgs un nogurdinošs.

Par mūsu sportistu startiem. Savā uzturēšanās laikā olimpiādē diemžēl visos mūsējo startos nevarēju būt klāt. Par Lauru Gaili (**teikvando**) varu teikt, ka viņai ļoti nepaveicās izlozē. Pirmajā cīņā pretī bija iepriekšējā olimpiskā čempione no Taivānas. Lai gan cīņa bija diezgan līdzīga, Lau-

ra zaudēja. Līdz ar to no tālākām sacensībām izstājās, jo tāda ir teikvando specifika: ja zaudē – izstājies.

Biju klāt arī **boulinga** sacensībās. Šis sporta veids pie mums Latvijā ir labi attīstīts. Mūsu sportisti cīnījās, taču salīdzinājumā ar pasaules labākajiem boulinga spēlētājiem, mēs tomēr stipri atpaliekam. Pirmo vietu ieguvēju mestā bumbas tehnika ir tik perfekta, ka mūsējiem vēl daudz jātrenējas līdz tādām līmenim. Interesanti, ka boulinga sacensības risinājās iepirkšanās centra nelielās boulinga zāles divos stāvos. Salīdzinot ar mūsu „Bowlero” vai „Zelta boulingu” līmenis diezgan parasts.

Pēc manas atgriešanās mājās, pārējiem sportistiem rezultāti sekojoši: **vieglatlētikā Māris Grēniņš šoreiz ieguva vienu – bronzas medaļu (110 m/b skrējienā).** Pārējās disciplīnās – 100 m un tāllēkšanā iekļuva finālā, bet līdz medaļām nedaudz pietrūka. Sāncenši aug, un bija jauni un svaigi, grūti ar tādiem sacensties.

Par jauno vieglatlēti **Ilzi Āri** – viņai neveicās, jo augstlēkšanā nespēja pārlēkt sākuma augstumu un līdz ar to palika bez rezultāta. Tāllēkšanā arī neko ievērtības cienīgu neparādīja.

Priecājos par **Alni Kuļikovu**, viņš ir stipri uzlabojis savus personīgos rezultātus. **Lodes grūšanā** pielicis vairāk nekā metru un **diska mešanā** vairāk par četriem metriem. Taču, salīdzinot ar godalgoto vietu ieguvēju rezultātiem, viņš atpaliek krietnu gabalu.

Orientieristēm rezultāti arī nav iepriecinoši, viņas finiša protokolā atrodamas pašas beigās.

MTB riteņbraukšanas sacensībās **Mārcim Skabam** Olimpiskās trases kalni izrādījās par smagiem.

Peldēšanas sporta pārstāvei **Zanei Embrektei** vēl daudz jāstrādā treniņos, bet personīgo rekordu tomēr uzlaboja. Par abām meitenēm – Ilzi un Zani varu teikt – iespējas viņām ir, vajag tikai trenēties, jo abas vēl ir ļoti jaunas.

Ceru, ka visi mūsu jaunie sportisti, paskatījušies, kāds sportiskais līmenis ir Olimpiādē, mainīs savu attieksmi pret treniņu darbu.

LNSF valdē jau izskatīts katra sporta veida pārstāvju starts Olimpiādē. Valde atzina, ka vieglatlēti startējuši apmierinoši, bet pārējos sporta veidos rezultāti ir atzīstami par neapmierinošiem.

Par sacensību organizatorisko pusi var teikt, ka Olimpiādē viss bija normāli, ņemot vērā īso sagatavošanās periodu no pagājušā gada septembra, kad apstiprināja sacensību uzņemšanu Sofijā.

Mūsu pašu finansējumu Olimpiādei iztērējām ļoti ekonomiski līdz pat pēdējam santīmam. Ļoti paveicās, ka mums bija līdzī pašiem savs mikroautobuss, tāpēc ļoti ērti un operatīvi varēja izvadāt mūsu sportistus uz starta vai treniņu vietām. Citas valstis, lai nenokavētu sacensības, bieži izmantoja taksometru pakalpojumus. ▲

LNSF BALVU SPININGOŠANĀ IZCĪNA A. ŅERODENKO

Engures ezerā 3. augustā notika LNSF balvas izcīņa spinningošanā. Piedalījās 9 dalībnieki. Pēc septiņu stundu cītīgas spinninga mešanas varēja sākt svērt lomus. Pirmo vietu ar 4,250 kilogramiem zivju ieguva sporta kluba „Nedzirdīgo boulinga” biedrs **Aleksandrs Ņerodenko**. Otrajā vietā Aleksandrs Romanovs no Rīgas sporta kluba „Nedzirdīgo sports” ar 2,228 kg. Trešo vietu ieņēma Pēteris Ločmelis no „Nedzirdīgo sports” ar 1,540 kg. Aleksandrs Ņerodenko izvilka arī lielāko zivi šajās sacensībās – 70 cm garu un 2,330 kg smagu līdaku. Pēc sacensībām pārrunās dalībnieki sprieda, kā padarīt šīs sacensības interesantākas. Daži izteica ideju, ka nākamgad spinningošanas sacensībās varētu iekļaut arī kastingu. Tās ir sacensības, kad vizuāli vietā piesien svāriņu un no dažādiem attālumiem met mērķi, kas atrodas uz zemes.

BRĀĻI BEITIKI UZVAR PLUDMALES VOLEJBOLĀ

Jūrmalā, Majoru pludmalē 10. augustā notika starptautiskais nedzirdīgo turnīrs un reizē Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas čempionāts pludmales volejbolā. Piedalījās 4 sieviešu un 12 vīriešu komandas, katrā komandā 2 cilvēki. Sieviešu konkurencē **Laura Gaile pāri ar Jekaterinu Jasinsku – Volkovu** uzvarēja visas spēles un kļuva par šī gada čempionēm. Otrajā vietā Līva Vaivade pāri ar Anitu Zdanovsku, bet trešajā – Anda Tidemane un Inta Hartmane.

Vīriešiem bija sīva konkurence – veseli 12 pāri tika sadalīti 4 grupās, un labākie pāri pēc tam cīnījās izslēgšanas spēlēs. Bija viens spēcīgs pāris arī no Lietuvas. Šāgada čempionu titulu izcīnīja **Artūrs un Dāvis Beitiki**. Otrajā vietā lietuvieši Takinas Deividas un Pavliucionok Robertas. Trešo vietu ieguva Guntis Vicinskis pāri ar Vādimu Potašenko. ▲

Sagatavoja: Zigmārs Ungurs

LNS projekts „KLUSUMA PASAULE”

Ieguldījums tavā nākotnē

SANĀKAM KOPĀ „KLUSUMA PASAULES KLUSUMA DIENĀ”

28. SEPTEMBRĪ

Sākumu lasiet 1. lpp.

Programmā:

I DAĻA

11.00 – Pasākuma atklāšana

11.15 – 13.00 – Reģionālais nedzirdīgo šefpavāru konkurss „Garšu fabrika”

11.30 – 15.00 – „Sporta aktivitātes” – LNSF piedāvājumi

II DAĻA

13.00 – 14.30 – Nedzirdīgo bērnu manifestācija

14.30 – Republikas Nedzirdīgo pašdarbnieku Galā koncerts, piedalās Rīgas, Daugavpils, Rēzeknes, Smiltenes, Valmieras, Pļaviņu, Ventspils, Kuldīgas, Liepājas biedrību un k/n „Rītausma” pašdarbnieki

PASĀKUMI 2013. GADA SEPTEMBRĪ

RĪGĀ

11. 09 pl. 17 Nedzirdīgo prasmju konkurss „Sirdsprieks”

15. 09 pl. 8 Labās prakses un pieredzes apmaiņa „Paskat, kā viņi var!”

18. 09 pl. 17 Pārrunas

25. 09 pl. 17 Darba vara lielu dara

JELGAVĀ

27. 09 pl. 17 Nedzirdīgo diena „Čau, savēj!”

TUKUMĀ

13. 09 pl. 17 IK „Mazā saimniecīte”

28. 09 pl. 13 Nedzirdīgo diena „Mūsu mazā pasaule”

LNS BIEDRĪBU PASĀKUMI

RĪGĀ

4., 11., 18., 25. 09 pl. 16 Aktuālie notikumi Latvijā un pasaulē

D/C ĀBEĻZIEDĀ

5., 12., 19. 09 pl. 15 Vingrošana, dejošana

26. 09 pl. 13 Infodiena, vingrošana

VALMIERĀ

7. 09 pl. 11 Tavas tiesības

9. 09 pl. 14 Lekcija – Kas ir uztura bagātinātāji?

ALŪKSNĒ

6. 09 pl. 12 Informācijas diena

11. 09 pl. 12 Avīžu koplasīšana

27. 09 pl. 12 Nedzirdīgo dienas pasākums

SMILTENĒ

5. 09 pl. 12 Informācijas diena

13. 09 pl. 13 Smiltenes novada ziņas

JAUNPIEBALGĀ

19. 09 pl. 12 Informācijas diena

PĻAVIŅĀS

14. 09 pl. 12 Informācijas diena

5., 12., 19., 26. 09 pl. 12 Individuālās nodarbības

28. 09 Nedzirdīgo diena Rīgā (iepriekš jāpiesakās biedrībā)

LĪVĀNOS

9. 09 pl. 10 Informācijas diena

VENTSPILĪ

5., 19. 09 pl. 12 Laikrakstu un žurnālu apskats

13. 09 pl. 12 Aktuālie notikumi Latvijā un pasaulē

20. 09 pl. 15 Dzērveņu lasīšana mežā

LIEPĀJĀ

2. 09 pl. 12 Pārrunas

5., 17. 09 pl. 14 Laikrakstu un žurnālu apskats

8. 09 pl. 17 Veselības pasākums

10. 09 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi

21. 09 pl. 15 Atpūtas pasākums

24. 09 pl. 12 Sociālās ziņas

KULDĪGĀ

2. – 6. 09 pl. 12 Ziedu izstāde

7. 09 pl. 12 Labākais sēņotājs (tikšanās Nabas ezera stāvlaukumā)

10. 09 pl. 12 Tēva diena

11. 09 pl. 12 Dzīvo vesels

21. 09 pl. 12 Nedzirdīgo dienas pasākums

26. 09 pl. 12 IK „Novusa draugi”

MĪĻI SVEICAM!

95

17. 09 GOTFRĪDS BRIEDIS, Rīgas

85

18. 09 VELTA ZAKENFELDE, Rīgas

29. 09 RAISA SUHAREVA, Rīgas

80

17. 09 ANNA ABAKOKA, Rīgas

20. 09 OLGA ANUFRIJEVA –

FJODOROVA, Rīgas

20. 09 VIKTORS JEFIMOVŠ, Rīgas

75

2. 09 ANASTASIJA OBORENKO,

Rēzeknes

30. 09. IVANS ŠEVJAKOVŠ, Rīgas

70

8. 09 ELMĀRS SESKS, Liepājas

65

5. 09 VIKTORIJA KRAZE, Rīgas

11. 09 VELTA LUKJANSKA, Rīgas

14. 09 SVETLANA JEGOROVA,

Rīgas

60

10. 09 GUNDEGA PAŅKO, Liepājas

26. 09 ALEKSEJS KRAULIS,

Valmieras

55

9. 09 IRA UTRECKA, Rīgas

50

2. 09 VJAČESLAVS KRŪKLIS, Rīgas

3. 09 ILZE STŪRE, Rīgas

25. 09 ASTRĪDA VANAGA,

Rīgas biedrība

VAR PASŪTĪT AUTO

Jebkuras automašīnas piegāde pēc individuāla pasūtījuma no Vācijas! Palīdzēšu jums atrast labu automašīnu par pieņemamu cenu.

Kontakti: Elvis Blizna
e-pasts: blizna85@mail.com
sms: 29604857

Galvenā redaktore: ILZE KOPMANE
Datormakets: JURIS GRUNDULIS
Iespiests: SIA "GUTENBERGS DRUKA"

🔥 Nākamais numurs 1. oktobrī

LĪDZJŪTĪBAS

*Kāds mūžs ir atkal izdziedāts.
Dus Dieva mierā kāda sirds,
Ir svētīgs gājums nostaigāts.*

☩ Mūžībā aizgājusi **MARGARITA MARTINSONE** (1928. 29. 06 – 2013. 23. 08), mūsu dziļa līdzjūtība Margaritas piederīgajiem un draugiem, no viņas atvaidoties.

Valmieras biedrības un Limbažu grupas biedri

☩ Mūžībā aizgājis **VASILIJS ŠETKINS** (1918. 27. 12 – 2013. 11. 08). Izsakām līdzjūtību Vasilija piederīgajiem un draugiem.

Valmieras biedrība

☩ Izsakām dziļu līdzjūtību mūsu biedram **SINDIJAM BĻINOVAM**, vecmāmiņu mūžībā pavadot.

Liepājas biedrība

☩ Izsakām dziļu līdzjūtību **SANDIM ADAMOVIČAM** sakarā ar vecmāmiņas nāvi.

Ventspils biedrība

☩ Mūžībā aizgājusi mūsu biedre **NELLIJA KRISTOFOROVA** (1928. 25. 05 – 2013. 30. 08). Izsakām visdziļāko līdzjūtību tuviniekiem un draugiem.

Smiltenes biedrība

Ieguldījums tavā nākotnē

Laikraksts „Kopsolī” tiek izdots LNS projekta „Klusuma pasaule” aktivitātes 2.12 ietvaros ar Eiropas Sociālā fonda (85%) un Latvijas valsts (15%) līdzfinansējumu.

Atbildīgā par materiālu saturu: laikraksta „Kopsolī” galvenā redaktore Ilze Kopmane

